

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

İSTANBUL SÖZLEŞMESİ'NİN

ETKİN UYGULANMASI VE

İZLENMESİ KONUSU ALT

KOMİSYON

TUTANAKLARI

—●—
30 Ekim 2019 Çarşamba

KONU

Ankara 4. Aile Mahkemesi Hâkimi Dursun Genel'in sunumu

RTÜK İzleme ve Değerlendirme Dairesi Başkan Yardımcısı Murat Ellialtı'nın sunumu

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanı Süleyman Arslan'ın sunumu

30 Ekim 2019 Çarşamba
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.00
BAŞKAN: Hülya NERGİS (Kayseri)

BAŞKAN – Değerli vekillerim, çok değerli misafirlerimiz; ben hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

KEFEK alt komisyonunun 10’uncu toplantısını açıyorum.

Bugün, malum, şu anda Genel Kurul da devam ettiği için arkadaşlarımız orada konuşma sırası bekliyorlar, o nedenle gelemediler, biraz sonra katılım gösterirler.

Biz toplantımızı açalım, toplantı yeter sayımız vardır.

Bugün aramızda İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanımız var, bize sunum gerçekleştirecek.

Ayrıca Radyo, Televizyon Üst Kurulunu temsilen bir daire başkanımız aramızda, Murat Ellialtı.

Ayrıca Ankara 4. Aile Mahkemesi Hâkimi Dursun Genel burada.

Biz Dursun Bey’den başlayalım. Dursun Bey özellikle 6284 sayılı Kanun’un uygulanmasında bizzat çalışan, kanunu uygulayanlardan birisi olduğu için teknik konularda, kanunun uygulanmasında çıkan aksaklıklarda ve problemlerde bize ışık tutacaktır.

Size söz verelim, buyurun.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Değerli Başkanım, komisyonun değerli üyeleri; ben Ankara 4. Aile Mahkemesi Hâkimi olarak görev yapıyorum. On yedi yıldır bu görevin içerisindeyim. Değerli Başkanı ve komisyonumuzun değerli üyelerini ve kıymetli katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, 6284 sayılı Yasa, Türkiye’de aile içi şiddetin uygulanmasıyla ilgili bir yasa, sizler biliyorsunuz. Yalnız burada 6284 sayılı Yasa’nın uygulanmasında karşılaşılan çok ciddi, çok da kapsamlı sorunlar var. Bana verilen yirmi dakikalık süre içerisinde bunları açıklayabilir miyim bilmiyorum, örneklerle birçok şeyden bahsedeceğim.

6284 sayılı Yasa’yı biz uygularken, hâkimler olarak –uzatmadan “hâkim” terimini kullanacağım, aile hâkimleri uyguluyor bunu aslında “hâkim” diye kısaca, zamandan kazanmak için söyleyeceğim- uygularken üzerinde durduğumuz en önemli madde 5’inci maddedir, 5’inci maddesi çok önemli bizim için. Yani bizim uygulamada karşılaştığımız sorunlarla ilgili kullandığımız madde yüzde 90 olarak 5’inci maddedir, yüzde 10’u da diğer maddelere ayıralım; işte kolluğa verilmiş, mülki idare amirlerine verilmiş birtakım yetkiler var.

Şimdi, 6284 sayılı Yasa’nın 3 tane maddesi var. 5’inci maddesinin (1)’inci fıkrasının altında da 11 bentten oluşan alt bentler var. Bizim üzerinde en çok çalıştığımız, uğraştığımız bu 11 tane banttır. (1)’inci fıkranın a) bendinde işte “Şiddet mağduruna yönelik olarak şiddet tehdidi, hakaret, aşağılama veya küçük düşürmeyi içeren söz ve davranışlarda bulunmaması” der, b) bendinde de uzaklaştırmayla ilgili hususlar yer alır ama uygulamada şöyle bir sorunla karşılaşıyoruz: Bu yasa tabii, Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından kabul ediliyor, uygulamada –mahkemeye veriliyor- hâkimin önüne çıkıyor, hâkim şunu uygularken -ben bakıyorum, on yedi senedir bu işin içerisindeyim, aile hukukunun içerisindeyim, otuz beş senedir de kürsüdeyim, akademiye on üç yıl derslere girdim, hâkimlik akademisinde, üç yıl televizyonda da program yaptım, böyle bir deneyimi de olan bir insanım, onu söyleyerek başlıyorum- şimdi, o 5’inci maddenin içerisinde bir uzaklaştırma, şiddet uygulayanın uzaklaştırılması var, bir de şiddet uygulayanla ilgili alınacak önlemler var. Yani onu iki kategoriye ayırmak lazım ama kanuna

baktığımız zaman öyle bir ayırım yok. Uygulamada hâkimlerin önüne böyle bir mesele geldiği zaman, maddeyi tam olarak uygulama anlamında, bir ay süreyle uzaklaştırılmasına, şiddet, tehdit, hakarete yönelik tutum ve davranışlar içerisinde bulunmamasına -hâkimin kararının içerisinde var bunlar- ev eşyalarına zarar vermemesine, alkollü olarak eve gelmemesine, evin içerisinde alkol almamasına -aşağıda sıralanıyor böyle, a, b, c, d filan diye; g, ğ filan diye- bir de uzaklaştırılanın herhangi bir ulaşım aracıyla kadını arayıp rahatsız etmemesine, öyle sıralanıyor ama yasanın bu düzenleniş şekli o kadar handikaplı ki uygulama açısından. Şu yasayı şöyle ayırabilsek çok süper bir şey olacak: Kimler evden uzaklaştırılır? Şiddet... Şiddetin 4 tane kategorisi var: Fiziksel şiddet, ekonomik şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet. Biz fiziksel şiddet uygulayanı ya da uygulama tehlikesi olanı –kanunun deyişiyle söylüyorum- evden uzaklaştıralım hâkim, mahkeme kararıyla ama yani öyle suistimale açık ki, öyle bir kötüye kullanılıyor ki... Bizim, bu komisyonun da devletin de bizlerin de devleti temsil eden insanlar olarak, hâkimler olarak, mahkemeler olarak esas amacımız -dünyadaki literatüre baktığımız zaman da- kadına karşı şiddetin önlenmesi. Çünkü bir ay içerisinde bir sürü kadın cinayetleri oluyor. Yahu bir ayda 30 kadın cinayeti oldu diye Türkiye’de evli tüm ailelerin bu kapsamın içerisine konulması uygulamada -inanın, samimiyetle söylüyorum- çok ciddi sorunlar yaratıyor. Şöyle örnek vereyim, şunu yapmamız lazım: Kimler uzaklaştırmaya tabi olacak parametrede? Fiziksel şiddet uygulayanı ya da uygulama tehlikesi olanı, bunu uzaklaştıralım. Yasa altı aya kadar demiş, alt sınırını belirtmeden, hâkimin takdirine bırakmış, onu da hâkim takdir etsin. Bir ay uzaklaştırdım, iki ay, üç ay, şiddetin özelliğine ve niteliğine, ağırlığına göre, tamam, ben buna bir şey demiyorum uygulamacı olarak ama şimdi şöyle bir şey oldu, çok ilginç, bana gelen bir mesele şu: Bir Ramazan ayında, iftar vakti adam eve geliyor, işten çıkmış gelmiş...

BAŞKAN – Hâkim Bey, burada bir şey soracağım ben.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Buyurun.

BAŞKAN – Şimdi, hâkimin bir takdir yetkisi var mutlaka.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Var, tabii ki.

BAŞKAN – Sanıyorum şiddetin tanımı yapılmaksızın uzaklaştırma mevzu yaptırımı düzenlenmiş. Burada sanıyorum yasa koyucu size bir takdir yetkisi vermiş ama bu, uygulamada bir problem yaratıyor diyorsunuz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Çok ciddi problem yapıyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yani özellikle hangi şiddette uzaklaştırma uygulanmalıdır, bu konuda kanunda bir açık var diyorsunuz?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Evet.

Şimdi, kısaca bir örnek vereceğim bana gelmiş bir meseleden.

Bir Ramazan ayında akşam eve geldi koca, çalışan adam. Kadın ile kocanın arasında problemler var, ben anladım onu meselenin içerisinden, kadın biraz kocaya hırslı, kinli gibi davranıyor böyle yani nasıl yaparım, nasıl ederim filan o düşüncelerde, gerçi o da kocanın eylem ve davranışlarından kaynaklı bir şeydir mutlaka. Şimdi “Akşam iftardan sonra çayı hemen sofraya koymadın.” diye adam bir sorun yaratmış. Onu yaratınca kadın da işte o ufak tartışmanın içerisinde, iftar saatinde “Ya beğenmiyorsan git çayını kendin yap.” falan gibi bir tavır koydu. Adam bunu kabullenmedi. İnanın, samimiyetle söylüyorum, bir şiddet yok. Kadın ikinci gün geldi Ankara Adliyesine, bir dilekçe koydu. Sayın milletvekilimin meslekten geldiği için bildiğini düşünüyorum. Şeyi de ayrıca konuşmak lazım ama, Ankara Adliyesinde tevzi sistemi var, vatandaş gelir, tevziye dilekçeyi verir, hâkimle hiç görüşmez, tevzi sistemi kime düşüyse –bilgisayardan atama yapılıyor, 4. aile, 5. aile, her neyse, 22 tane aile mahkemesi var- kime verdiyse oraya geliyor. O, kaleme gelir önce, dilekçe tevzi sonucunda. Kalem

bir dosya oluşturuyor, esas numarası veriyor, kayıt yapılıyor, hâkimin önüne geliyor akşam saat dörde doğru; sabah saat onda verilen dilekçe akşam dörde doğru hâkimin önüne geliyor. Ben bakıyorum ne anlatıyor, ya akşam yaşanan olayın dışında birtakım şeyler anlatıyor: “Beni itekledi. Saçımı çekti. Şunlar oldu, bunlar oldu.” Bir şiddete baktığımız zaman, fiziksel şiddetin içerisinde tokat atma, iteleme, saçını çekme, tekmeleme, onlar var. Psikolojik şiddetin içerisinde de küçümseme, aşağılama, işte giyim kuşamına karışma, aile yakınına gitmeyeceksin, kimseyle görüşmeyeceksin, onlar psikolojik şiddetin içerisinde. Cinsel şiddetin ayrı bir özelliği var, o da istemediği zaman cinsel ilişkiye girmek falan filan. Ekonomik şiddet, para vermemek, yeterli para vermemek falan filan. Şimdi bu şiddetleri bu kanun içerisine yazdığımız zaman bu adamın uzaklaştırma metodunu fiziksel şiddetin içerisine koyabilmemiz lazım. Biz de yazıyoruz, hemen dilekçe benim önüne geldi ya, “At bunu bir ay dışarı.” diyorum. Ya ne yapıyoruz ama yani bir şeye dikkat etmek lazım. Dövme, sövme filan bir şey yok. Bir tartışma var, kadın bunu...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Nereden anladınız bunu hâkim bey?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Onu sonradan anlıyoruz, itiraz ediliyor görüşmeler yapılırken filan, o itiraz boyutu içerisinde, işte altı ay verdik, üç ay verdik, itiraza geliyor, o şeylerin içerisinde anlıyoruz. Rapor sunulmuyor ki, hâkimle görüşmüyor ki, hâkimin önüne gelip görüşmüyor yani. Özellikle hâkimin önüne gelip dilekçenin hâkime sunulması... Hâkim ona soracak: “Şiddet mi gördün?” “Evet.” “Nasıl gördün?” “Şöyle.”

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O arada da kadının ölmesi...

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Yok, yok, aman ne olur, lütfen, öyle demeyelim. Bakın, ben hâkim olarak asla öyle bir şey söylemem.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hayır, tevziye gelmeden ilk dilekçenin mi gelmesini istiyorsunuz yani ilk başvuruda hâkimin önüne gelsin?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Evet, hâkimin önüne gelsin. İlk başvuruda hâkimin önüne gelsin ya da tevziye verildikten sonra...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kişi gelsin.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Kişi gelsin. Şöyle gelsin: Belki kişi direkt hâkime gelmez, tevziye verildi, hangi mahkemeye düştüyse hâkimin önüne gelsin o vatandaş, söylesin ne oldu, hâkim sorsun, konuşsun, onu bir anlasın ya.

BAŞKAN – Yani siz “Dilekçeye dayanarak yazılı, dilekçede ne yazıyorsa evrak üzerinden karar vermek zorunda kalıyoruz ve olayı bilmiyoruz.” diyorsunuz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Tabii ki, tabii Başkanım.

Niye öyle? 8’inci maddeye bakalım, delil toplama yetkisi yok hâkimin, ne geldiyse kabul edeceksin diyor. Bir de Allah aşkına iyi düşünelim hukukçu olarak, dünyada “hâkimlik” ilkesi var, hâkim delil toplamadan, neyin ne olduğunu anlamadan karar verir mi yahu? Vicdanıyla hareket eden bir adamdır hâkim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “Tedbir”den ne anlıyorsunuz hâkim bey?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Efendim?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tedbirden ne anlıyorsunuz peki? Yani normal yargılamadan gidebilir, delil de toplarsınız, başka şeyler de yaparsınız. Bu kanun tedbir kanunuysa şiddeti pat diye önlemek için...

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ama şiddet yok.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şimdi, ben zaten onun için söyledim, olduğunu varsayın. Siz kaç tane böyle olayla karşılaştınız? Yani ben de sizin kadar avukatlık yaptım ve hakikaten böyle çok nadiren belki istisnalara rastlayabilirsiniz ama siz öyle bir anlatıyorsunuz ki zaten anlatış biçiminiz de aslında, kusura bakmayın “Yazmış onları ama aslında öyle bir şey de yokmuş.” falan diyerek anlatıyorsunuz ya da sanki kadının hani bir şey demesi de makul değilmiş gibi anlatıyorsunuz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Hayır.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biz maalesef böyle şeylerle de çok karşılaştık avukatlık yaşamımızda ama önemli olan, kadınının yaşam hakkıysa önce siz bunu... Zaten bu kanunun amacı o, herhangi bir kanun gibi değil ki bu. Bu çıkmış, tedbiren, acilen bunu önle diyor. “Sonra itirazda anladım.” diyorsunuz. Tamam, anlamışsınız itirazda, o zaman vermezsiniz, uzatmazsınız.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Sayın Milletvekilim, itirazda da anlamıyoruz biz onu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Niye anlamıyorsunuz, anlamışsınız işte?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Delil yok, delil toplama hakkı yok. İtiraz edilen hâkim yan taraftaki hâkim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Öyle bir şey yok yani “Delil toplama hakkı yok.” diye bir şey de yok.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Yok, vallahi yok, yasa öyle.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – İlk an için o öyle.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Yasa öyle.

BAŞKAN – Şimdi, konuşmacımız konuşmasını kendisi ifade etsin, ondan sonra bu hususlarda biz soralım.

Siz sunumunuza devam edin hâkim bey.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Sayın Başkanım, inanın bütün samimiyetimle söylüyorum, natürel olarak hiçbir ayırım yapmadan söylüyorum; uygulamada karşılaşılan sorunu net olarak masaya koyacağım ben, çözüm size ait. Ben kendime göre çözüm önerileri de yapacağım “Uygulamada şöyle yapılabilir mi?” diye ama nihai çözüm size ait yani ben ona karışmam ama bizim karşılaştığımız şey, ya kadın şiddet gördüyse ben adama verilecek olan zorlama hapsini bile az buluyorum şiddet uygulama tehlikesi var diye. Mesela kadına mesaj atıyor “Bir mermiye bakar. Senin hayatını bitireceğim, ben de biteceğim.” Eğer böyle şeyler varsa o adamı o kadına bir kilometre mesafe bile yaklaştırmamak lazım; yaklaştığı anda, aksine hareket ettiği anda da ona verilecek müeyyidenin üç gün zorlama hapsiyle sınırlı tutulmasına da karşıyım ben. Üç gün zorlama hapsi demiş, üç günde ne var ya, üç gün.

BAŞKAN – Şimdi bir tespit yaptık, dediniz ki: “5’inci maddede problem var. Şiddetin ne olduğuyla alakalı bir açıklık yok, bir tanım yok.” Bunu geçiyoruz. Böyle başka somut tespitlerinizi biz alalım, biraz da süreyi verimli kullanmak anlamında çünkü bir taraftan Meclis de çalışıyor, onun için biraz hızlı gidelim.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Tamam.

Bir cümle olarak onu ifade edeyim. Bu tür şeylerde filan hâkim, bir de temel insan haklarını da dikkate alarak karar verecek diyor. Bunu ne olur, lütfen -acele mevaddan verilmesi gereken bir şeydir bu- mahkemelerin uzadığı dönemin içerisine koymamak lazım ama itiraz edildiği zaman itiraz hâkimine şu hakkı vermek lazım: Şiddet mi gördü, itiraz edilen hâkim bir hafta içerisinde bunları duruşmaya alsın, “Delilini, raporunu getir.” desin, gerekirse “Aile içerisinde o anda bulunan çocuklar

ya da başka aile bireyleri gelsinler konuşsunlar.” desin; bu, basit eylemler için. Sayın Milletvekilimin dediği gibi, şiddet uyguluyor, bilmem şiddet uygulamaya meyil var falan, ben onları demiyorum, onlar kabul, hiç problem yok, hâkimler de hassasiyetle uyguluyor, ben de uyguluyorum onu ama bu şiddeti kötüye kullanan...

BAŞKAN – Yani sizin evrak üzerinde aldığınız karar gerçeği yansıtmayabiliyor, bu da problem yaratabiliyor diyorsunuz. Bu önemli bir tespit.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Bir örnek vereyim, sayın milletvekilimin de dikkatine sunuyorum, değerli hukukçu meslektaşımın: Bir gecekondunun içerisinde –şu kağıdı bir gecekondur olarak kabul edelim- karı koca şurada oturuyor -bunu bir avlu olarak düşünelim- burada da gelinin kayınpederi, kayınvalidesi işte görüncesi ve kayınbiraderleri oturuyor, şurada da bir tuvalet var gecekondunun ortak kullandığı. Bu koca, karısına şiddet uyguluyor, avlunun içerisinde kendi evinin içerisinde. Bu mahkemeye geldi, “Hemen bunu atın.” dedim ben “Üç ay süreyle bu avlunun içerisine girmeyeceksin.” Adam, şiddet uyguladı. Ya tüm dünyada bizim devletimizin, sizlerin, hepimizin, mahkemelerin uğraştığı bu değil mi, kadına yönelik şiddetin önlenmesi değil mi? Başlık bu. “Atın bunu üç ay.” dedim, bunu attık ama burada oturan kayınvalidesi, kayınpeder, görümce, kayınbirader zaten gelinle husumetli, adamı kışkırtıyorlar “Hizaya getir.” bunu diye, ataerkil bir yapının içerisinde filan. Biz hep düşünüyoruz ki okumuş yazmış insanların yaptıkları şeyler ya da iş adamının. Bu, kırsal kesimden gelmiş bir aile, bu da bu kanunun içinde, bu toplumun içinde yaşayan birisi. Ben bu adamı attım, kadın geldi “Ya ben o avlunun içerisinde nasıl duracağım? Burada kayınbiraderim var, kayınpederim var, görüncem var, tuvalet ortak, dışarı çıkamıyorum, içeri giremiyorum, sen bu adamı attın, neye yarıyor, neye yarar?” Hâkim karar verdi, uygulamada bunun ne yararı var? Ne yapacağız? Çözüm, hâkime şu yetkiyi vermek lazım: Sen bunu dışarıya attıysan bunun uygulanmasıyla ilgili düzenlemeyi de sen yapmakla yetkilisin. Nasıl yapacak? Ben hâkim olsam adama derim: Sana bir hafta süre veriyorum, seni dışarıya attım; git eşinle, çocuklarının yaşayacağı huzurlu bir ortam temin et, iâşesini de temin edeceksin. Eğer bunu kabul etmiyorsan burada oturan babanı, anneni, kardeşini, kız kardeşini bunları da atacağım dışarıya; avluyu sadece eşine ve çocuğuna tahsis edeceğim, orada oturacaklar. Bu bir çözüm mü? Buradan 5 kişi dışarıya atıyoruz, bir kadın ile çocukları içeride kalıyor. Bu nasıl bir çözüm? Olmaz. Biz buna diyeceğiz ki: Sana 3 tane seçenek veriyorum, uygulama. Karar verdim ama bu kararın uygulamasıyla ilgili kararı da ben veriyorum. Git, eşine ve çocuklarına yaşayacakları bir yer temin et, bir. Hayır bunu demiyorsan avlunun içerisindeki diğer adamları da avlunun dışına atayım, bu iki. Hayır, bunu da kabul etmiyorsa üç gün dediğim zaman üç günü kabul eder, üç gün çok az, yasadaki üç gün, zorlama hapsi var ya, onu asgari on-on beş günle sınırlı tutmak lazım. Adam belki on beş günü göze almaz, onu uzaklaştırdığım iki aylık süre içerisinde karısı ve çocuklarının yaşayabileceği bir yer temin etmek zorunda kalır. Buna iyi dikkat edilmesi lazım.

Bir başka örnek: TEDAŞ’ta çalışan bir karı koca. Adam karısına şiddet uyguluyor. Kanunda ne diyor: “İş yerine, okula, konuta yaklaşmayacak.” öyle yazmış. Bu da handikaplı. Yahu Ankara’nın içerisindeki yaşam iş yeri, konut ve okul mu? Bu kadın hiç alışveriş merkezine gitmiyor mu, sokağa çıkmıyor mu, dışarı gitmiyor mu? Yani oralarda kadını tutup döverse yasa kapsamının dışında; sadece okulda, evde, iş yerinde olursa yasanın kapsamı içerisinde zorlama hapsi verilecek, bunu genişletmek lazım. Tabii, bunu Ankara için söylediğimiz zaman Gercüş’ü de düşünmemiz lazım: Ankara içerisinde, İzmir içerisinde, büyükşehirlerde şu mesafede yaklaşmak yok, 400 metre mesafede yaklaşmayacaksınız; Gercüş’te ya da Kars’ın Aralık ilçesinde, Kayseri’nin Pınarbaşı ilçesinde –yapısına göre- 50 metre yaklaşmayacaksınız, öyle koymak lazım kuralı yoksa aksi takdirde...

Bir de kanunda diyor ki, çok enteresan bir şey: “Alkollü olarak eve gelmeyeceksin, eşyasına zarar vermeyeceksin.” Ya uzaklaştırmışsın zaten adamı yani dışarıya atmışsın; alkollü gelme, eşyasına zarar verme, bu ne anlama geliyor? Uygulama açısından söylüyorum ben, kanunu eleştirmek açısından demiyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O madde ayrı uygulanıyor. Uzaklaştırma vermese de o maddeyi uygulayabiliyor bazen.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Yahu Sayın Milletvekilim, zaten adamı atmışsın dışarıya.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Atmadan da uygulayabiliyor.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ama onu a şıkkına koy, o fıkraları, de ki: “Tehdit, hakaret, şiddete yönelik tutum ve davranışlar içerisinde bulunmayacak, eşyasına zarar vermeyecek, alkollü olarak gelmeyecek, evin içerisinde alkol almayacak...” Bir maddenin içerisinde onları topla, hâkim ona göre karar versin.

BAŞKAN – Yani “Kanunun uygulanma tekniği anlamında aynı madde içerisinde olması lazım.” diyorsunuz

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Çok, 11 tane yapılmış, hiç gerek yok, 4 bendin içerisinde toplayıp...

BAŞKAN – Daha derli toplu.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Tabii.

Evden uzaklaştırılmayacak, şiddet uygulanmasında yapılması gereken hâllere... Şiddet yok, tehdit yok, hakaret yok, küçümseme yok, eşyasına zarar vermeyeceksin, konuta alkollü olarak almışsın, bunları koymak lazım.

BAŞKAN – Peki bir şey sormak istiyorum ben hâkim bey: Şimdi tabii, 6284 sayılı Kanun’un uygulanmasıyla alakalı kamuoyunda en çok eleştirilen husus, delil aranmaması mevzuu.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Çok önemli.

BAŞKAN – Bu hususa siz nasıl yorum getiriyorsunuz? Yani şiddetin delili olur mu, nasıl delillendirilebilir? Bu konu haklı mı, haksız mı?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Başkanım, çok güzel. Ben haklı haksız diye bir şey söylemem, uygulamada benim gördüğümü söylerim, haklı haksız sayın milletvekillerinin, yasa koyucunun işi, ben uygulamada gördüğümü söylerim.

Şimdi, bir ülkede yaşayan tüm insanları, tüm kocaları diyelim... Bir de Anayasa’nın 10’uncu maddesine bir bakalım yahu, Medeni Kanun’a bakalım. Anayasa 10’da “Kadın-erkek eşit haklara sahiptir.” demiyor mu? Diyor. Medeni Kanun 1/1/2002’de ne yaptı? Kadın ve erkek eşitliğini evrak üzerinde tam anlamıyla kurdu. Bizim doğuştan “erkek topraktan gelir, kadın kaburgadan çıkar”daki eşitsizlik gele gele nereye geldi, 1/1/2002’de Türkiye’de kadın-erkek eşitliği evrak üzerinde tam anlamıyla ihdas edildi, on numara reform bir yasa ama yani biz bunu –renkten renge geçtim de TRT’nin temsilcileri burada- yahu arkadaş biz bunu anlatalım bu ülkeye, anlatamıyoruz ki. Yahu ülkeye bu nasıl anlatılır? Görsel basınla anlatılır. TRT niye bunu yapmıyor, yasada var “Doksan dakika şey yapacak, edecek.” filan diye. TRT’nin de şunu yapması lazım, benim haddime mi değil mi, ben sadece lafımı kullanır geçer giderim: Yahu TRT de haftada, 15 günde, 1 ayda bir program düzenleyecek, uygulamanın içerisinden gelen adamlar ya da bu işte yetkin profesörler, ilim adamları, her neyse bunları getirecek, açıklayacak halka, millete; kadının hakkı ne, erkeğin hakkı ne, erkeğe de anlatacak, kadına da anlatacak, kadın ile erkek eşit. Yüzde 90’ı kadına yönelik şiddet, yüzde 10’u da erkeğe yönelik şiddet var bizde. Erkeği döven kadın için ne yapmamız lazım, nasıl yapacağız onu? Kadını çıkartacak mıyız evden?

Erkeğe diyebiliriz “Git, Sıhhiye Köprüsü’nün altında yat bir ay, sen erkeksin, akrabanın yanına git, bir yere git.” filan, ya kadını nasıl sokağa çıkartacağız, nasıl olacak? Kadın-erkek eşitliği “Hâkim temel insan haklarını uygulayacak.” diyor

BAŞKAN – Karşınıza geliyor mu peki böyle, erkeği döven kadın örneği?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Çok, çok demeyim de yani yüzde 10 civarında.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ya yapmayın Allah aşkına.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Vallahi billahi getiririm, dosyayı gösteririm.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yok, nerede çok, fiziksel olarak bile mümkün değil. Bir kadının bir erkeğe gücünün yetmesi fiziksel olarak bile mümkün değil.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Kül tabağını kocasının yüzüne patlatmış.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, çok güzel, başka var mı örnekleriniz acaba? Yani gerçekten ben çok talihsiz buluyorum bütün bu konuşmaları.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Keserle kocasını öldüren kadın vardı geçen, daha yeni.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunları mı anlatmak için geldi beyefendiler, gerçekten ben merak ediyorum?

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Bence güzel şeyler anlatıyorlar. Mağdur olan taraflarda erkekler de var, kadınlar da var ve işin içinden gelen arkadaşlarımız bunlar.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biz işin dışındayız yıllardır, böyle işte yani.

BAŞKAN – Şimdi, çok değerli arkadaşlar, konuşma bittikten sonra herkes eleştirisini getirir.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ben asla siyasi olarak bir şey söylemedim, öyle bir haddim ve hukukum da yok benim yani. Ben hâkimim, tarafsız bir adamım. Ben uygulamada neler gördüğümü anlatırım sadece yani benim bir taraf...

BAŞKAN – Hâkim Bey, siz teknik konularda, özellikle teknik olarak, uygulama aşamasında, biraz da somutlaştırarak, çok yoruma girmeden, şu şu şu maddeler, bizim işimize yarayacak olan o. Tabii ki bu yasayla alakalı 3-5 saat konuşuruz, herkesin ayrı bir fikri vardır ama biz teknik kısmına bakıyoruz, tespit yapmaya çalışıyoruz burada ki bunlar rapora girsin. Diğer türlü herkesin bir fikri, bir yaşama bakış açısı vardır, onlardan ayıklanmış teknik anlamda tespitlerinizi söylerseniz daha fazla mesafe katederiz.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Biz burada uygulamadan gelen ilgilileri dinlemeye geldik, tu kaka yapmaya değil.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Efendim ben şimdi 5’inci maddeyle ilgili iki cümle söyleyeyim sadece. Bu 5’inci maddede yazılı olan o 11 tane bendi birleştirip, şiddet uyguladığı zaman uygulamacının yapacağı şey -şiddet uygulamadan- biraz önce verdiğim örnekte bir tartışma oldu, orada yapılacak şey. Bu iki ayrımın net olarak belirlenip uygulamacının önüne konması lazım.

BAŞKAN – Yani 5’inci madde ve şıklarını tekrar...

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Evet, iki şık hâlinde tespit etmek yeterli. Sadece orada, o birinci şıkta, şiddet uygulayana -ben on numara katılırim- tüm dünyada, ülkemizde de olduğu gibi en ağır cezayı vermek lazım, en kötü muameleye tabi tutmak lazım

uygulamacı aracılığıyla, yasa böyle çıkar. Şiddet kesinlikle tasvip edilir, onaylanır bir şey değil ama şiddet uygulamadığı hâlde, şiddet uyguluyor deyip kötüye kullanana da erkek olsun kadın olsun fark etmez...

BAŞKAN – Buna da mahal vermemek lazım.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – ...ona da bir şekil vermek lazım. Onun için, şiddet uygulamadan olan eylemleri bir maddenin içerisinde toplamak lazım. “Tehdit, şiddet, hakaret yok; eşyaya zarar vermeyecek, alkol almış olarak eve gelmeyecek, evde alkol almayacak.” diye bu şeyin içerisine koymak lazım.

Gelelim silaha. Silahla ilgili çok enteresan sorunlar çıkıyor. Ya adam terörle uğraşıyor, Kızılay’da terörün müdürü; kanun hiç ayırım yapmadan “Şiddet uygulayanın elinden silahı alınır, bu ruhsatlı silah ise -bizde de işte milletvekilleri, hâkimler, ruhsatlı silahımız var- kurumuna verilir.” falan diye yazmış. Ya orada bir ayırım yap. Göreve devam ederken görevin içerisinde kullanması lazım silahı. Yani adamın elinden silah alıyorsun, sen terörle mücadele eden bir müdürsün, Kızılay’a hadi git diyoruz. Nasıl bir şey bu?

BAŞKAN – Mesela bir polis memuru diyelim. Şiddet uyguladıysa eğer silahını alıyorsunuz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Polis memuru veyahut polisi boş verelim, müdürün yanında çalışan bir adamdır, neyse silahsız da durabilir ama -nasıl durur bilmiyorum da- üst düzeydeki bir müdür ya da Silahlı Kuvvetlerde görev yapan bir adam. Yani silah kullanmayı gerektiren görevler yapan insanlar...

BAŞKAN – Mesleki anlamda silah kullanması gerekenlerden silahı alıyorsunuz siz tedbir olarak; bunda da bir sıkıntı var.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Tabii.

BAŞKAN – Bu kaçınıcı madde peki?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Bu silah, 5’inci maddenin (g) ve (ğ)’si, onların da birleştirilmesi lazım, silahı bir madde içinde toplamak lazım, şöyledir böyledir, detaya gerek yok.

Tedavi; tedavide öyle sorunlarla karşılaşılıyor ki inanın, samimiyetle söylüyorum, hayret ediyorum ben. Adam, evdeki çocuğuna ya da karısına kızıyor, “Bu şizofrendir.” diyor, “Bunun yatarak tedavi alması için karar ver.” diyor. Allah Allah, oturuyorum, benim delil toplama yetkim yok. “Sen şizofren misin? Raporun var mı?” deme yetkim yok, acele mevaddan, tamam diyorum, git, iki ay tedavi altında olacaksın, hastaneye gönderiyorum. Hastane şaşıyor kalıyor, hâkim kararı olduğu için uygulamak zorunda ya, adama bakıyor, “Bu ne, bunun neyini bir ay yatıracağım ben?” diyor. Buna çözüm önerisi: Eğer bunun şizofreni veyahut da başka bir hastalığı olduğunu iddia ediyorsa iddia eden kişi dilekçeye raporu eklesin, hâkime onu versin en azından değil mi? Hiçbir şey vermeden “Bu hastadır.” (A) hastadır, götür yatır hastaneye, hâkim de mecbur kalıyor, delil toplama yetkisi olmadığı için. 8’inci madde çok önemli bir handicap olarak duruyor. Anlıyorum, bu acele mevaddan hâkimin delil toplamaya girip öyle iki ay, üç ay uğraşma şansı olmayan bir yer, tamam ama itiraz edildiği zaman itirazı inceleyecek hâkime bu delili bir hafta içerisinde toplama yetkisi verilmesi lazım -itirazı inceleyecek olan hâkim- o da itirazı da öyle handikaba bağlamış ki “yan mahkeme” diyor. Ben 4. Aile Mahkemesinin hâkimiyim, otuz beş senelik bir hâkimim, on yedi yıldır aile mahkemesi hâkimiyim, bu kadar kariyerim var, bu kadar kitaplarım, dergilerim var. Yan taraftaki gelen hâkim kim biliyor musunuz? 5. Aile Mahkemesi Hâkimi, bir yıl önce kura çekip gelmiş, genç bir kız çocuğu orada oturuyor. Benim verdiğim kararı ona gönderiyorum, incele diyorum ona. Nasıl olacak bu? Böyle bir şey olur mu?

BAŞKAN – Peki, onun delil toplama yetkisi var mı yok mu?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Yok, hiçbir şey, 8’inci maddede, onun da benim de, hiçbirine delil toplama hakkı verilmemiş. Anlıyorum ben delil toplama hakkı bize verilmesin, ilk karar verecek olan hâkime ama itirazı inceleyecek olan hâkime...

BAŞKAN – “Bir hafta delil toplama yetkisi verilsin.” diyorsunuz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Bir hafta delil toplayacaksın, anlayacaksın konuyu. Hâkimin verdiği, senin yan tarafındaki mahkemenin verdiği karar doğru mu, onu tahlil edeceksin diye o yetkiyi vermek lazım. Sayın Başkanım, değerli Komisyon üyeleri; ya da o adliye görev yapan en kıdemli hukuk hâkimine vermek lazım bu yetkiyi, o incelesin itirazı, o toplansın delili. Ya, geçen sene gelmiş, benden genç bir hâkim, benim kararımı delil toplayarak inceleyecek diyelim. Bu, hukuk literatürüne uyar mı? Böyle bir şey olur mu? Hukukun içinden gelen değerli meslektaşlarım, değerli milletvekilleri kendileri takdir etsinler.

BAŞKAN – Belki süratli olsun diye böyle düşünülmüştür, yığılma olmasın, süratli karar çıksın diye kanun koyucu öyle düşünmüş olabilir ama tespitleriniz önemli tabii.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Bir de, çocuklarla ilgili, bu çok önemli. Adamı uzaklaştırıyoruz evden, şiddettir veya başka bir şekildedir ama çocuk var. Bu adamın çocukla görüşmesi temel insan hakları kategorisinde mi değil mi? Tabii ki, kategorisinde. Adam çocuğa bir şey yapmamış ki. Eşyle ilgili sorun olmuş. Ha, şunu diyebiliriz, ben şu kafadayım düşünce olarak: Ben karımı dövdüysem bir ay çocuğumu görmeme cezasıyla cezalandırılmam lazım. Madem karıma şiddet uyguladım, çocuğumun annesine böyle bir eylem yaptım, kardeşim, benim de bir ay çocuğumu görmem yasaklansın mahkeme eliyle; buna da varım ben. Ya böyle konulsun ya da densin ki: “Çocukla görüşme, baba ile çocuk arasında bir sorun yok, temel insan hakları kavramındadır, onunla görüşme Aile Bakanlığı aracılığıyla sağlansın.” Çünkü bizim uzaklaştırılan karı kocayı, çocuğu görecektir diye birbirine yaklaştırmamız da sorun oluyor. Ben uzaklaştırmışım bir ay, diyorum ki çocuğu görmek için gel, eşinin yanından çocuğu al. O, uzaklaştırma olur mu? Çocuğu almak için geldiğinde bıçaklar, öldürtür. Nasıl uzaklaştırma olacak o? O görme şekline bir kural vererek o şekilde yapılabilir diye düşünüyorum yani çözüm önerisi olarak.

Bir de, son söyleyeceğim, Suriyeliler... İstanbul Sözleşmesi’ni Suriye imzalamadı, imzalayan devletlerin içerisinde yok. Bizim ülkemizde yaşayan birçok Suriyeli var. Ya, bu Suriyelileri aile içi şiddet kapsamı içerisinde nereye koyacağız biz, nasıl yapacağız? “Uzaklaştır kocamı.” diye geliyor. Ne yapayım ben onlara?

BAŞKAN – “Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı değiller. Ne yapmalıyız?” diyorsunuz, evet.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Başkanım, özür diliyorum, geliyorum hemen.

BAŞKAN – Aslında önemli konular yani şimdi, bizzat kanunu uygulayanın kanun uygulanırkenki çıkan sorunlar. Hani, biz teknik anlamda şöyle şöyle olur diyoruz ama 8’inci maddeyle alakalı anlattığı şeyler önemli.

Murat Ellialtı, sizin sunumunuzu alalım, hâkim bey sonra devam eder..

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bence sıcaklığına yapsak çünkü benim çok söylemek istediğim var kendisine. Yani o “teknik” dediğiniz şeylerin hiçbirinin burada yeri yok.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Çok özür diliyorum, biraz rahatsızım, onun için kalkmak zorunda kaldım.

BAŞKAN – Estağfurullah, Hâkim Bey.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Sürem dolduysa Başkanım, ben bitiriyorum eğer sürem varsa...

BAŞKAN – Ekleyeceğimiz şeyler varsa siz tamamlayın, sonra diğer konuşmacılarımıza geçeceğiz. Eğer ekleyecekleriniz varsa devam edelim değilse...

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Şimdi, şöyle bir şey var: 6284 sayılı Yasa özel bir yasa, bir de medeni hukuka, Medeni Kanun’a göre çalışan hâkimlerimiz biz. Medeni Kanun’un belirlediği bazı ilkeler var. O “şiddet” tanımının, işte, fiziksel şiddet, ekonomik şiddet, psikolojik şiddet, cinsel şiddet diye kurallarını koymuş. Çocukla görüşmenin Medeni Kanun’da düzenlenmiş yeri var. Biz zaten hiç şiddet uygulamasa da Medeni Kanun’un 197’nci maddesine göre, boşanma davası açılınca eşler ayrı yaşamaya hak kazandıkları için sen evden gideceksin diyoruz adama, konutu da eşine ve çocuklarına tahsis ettik, bunlar bu evin içerisinde oturacak diyoruz.

Şimdi, çocukların durumu çok problem teşkil ediyor uygulamada. Ya, uzaklaştırdık adamı, adamın çocukla bir sorunu yok, çocuğunu seven bir adam, onunla görüşme yapması için nasıl bir düzenleme koymak lazım. Hiç mi görüşmesin? Karısını dövdüğü için çocukla hiç görüşmesin mi demek lazım? Tamam, karısına karşı bir eylem gerçekleştirdi, bu, yasanın kabul etmediği bir şey, müeyyidesi de bu ama “Çocukla da şu şekilde görüşebilmesi gerekir.” diye bir kural koymak mı gerekiyor? Tamam, o kuralı koyalım diyelim, temel insan hakları çocukla görüşmek baba yönünden ama o çocukla görüşmeyi sağlarken nasıl bir düzen getireceğiz? Mahkeme kararıyla uzaklaşmış iki insanın arasında bir çocuk var; bu çocuk buradan buraya giderken, alırken verirken, görüşürken nasıl olacak?

BAŞKAN – Peki, şöyle bir şey sormak istiyorum: Sizin öneriniz ne bu konuda? Bu konuda nasıl yapmalısınız?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Benim önerim çocukları Aile Bakanlığına mahkeme kararıyla... Ama Aile Bakanlığında bu konularda yetkili, etkili birimler var mı, onu bilmiyorum. Öyle bir birim oluşacak orada, çocuğu o birim alacak...

BAŞKAN – Onlar nezaretinde...

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Nezarette değil, nezareti Yargıtay yasaklıyor zaten.

BAŞKAN – “Nezaret” demiyorum, “nezaretinde” yani onların gözetiminde demek istiyorum.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Onların gözetiminde teslim edip onların gözetiminde teslim alınması gerekiyor.

Bir çarpıcı örnek vereyim, herkesin bunu insan olarak düşünmesini isterim. Ben bir olayla karşılaştım. Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığında çalışan üst düzey yetkili bir koca, kimya mühendisi bir kadın, Çayyolu’nda kocaya ait bir dublekste oturuyorlar, kocanın tapulu yeri. Bir çocukları var, özel okulda okuyor. Kadın kimya mühendisi olduğu için çalıştığı ilaç firmasının düzenlediği Antalya’daki seminere dört günlüğüne gitti. O Antalya’daki seminer sırasında -yani nasıl ifade edeceğimi bilmiyorum ama olmuş bir şey anlattığım şey, dosyanın içerisinde olan bir şey- kadın bir şekilde o ilaç firmasında çalışan bir adamla otel odasında geceyi birlikte geçirmiş; bu sabit, itiraz edilmeyen bir vakia. Ankara’ya döndükten sonra kadın, bu adamla birlikte tiyatroya gitmiş, kadın, adama kol düğmesi hediye olarak almış, adam da kadına fular almış falan filan, böyle bir ilişki var. Adam bunu anladığında -Hazine ve Dış Ticarete çalışan, Siyasal Bilgiler Fakültesi mezunu, eğitilmiş bir adam- bu konudan haberdar olduğunda, Çayyolu’nda oturulan evde bu konu gündeme gelince akşam bir tartışma oluyor. Tartışma biraz iteleşmeye filan dönüşüyor. Koca -normal, olması gereken bir şey- karısını iteliyor, kanepeye değmiş, kaburgasında bir çizik oldu, doktor raporu da aldı geldi “Uzaklaştır bunu evden.” dedi. Ya, benim hâkim olarak ne yapmam gerekir?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Uzaklaştıracaksınız.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – ne demiş biliyor musunuz? “Ne güzel kanun, ne güzel hâkim bu.” demiş. Çok iyi dikkat etmek lazım. Bunu nasıl yasayla çözümleriz? Adamın dediği bana geldi. “Ben rahat ettim.” demiş. Ne yapmamız lazım?

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şimdi, bakın, efendim, biz burada korunması gereken ahlak...

BAŞKAN – Şimdi, bu hususta karşılıklı konuşmayalım, herkes kendi fikrini söylesin.

Hâkim Bey, devam edelim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ama hâkim bey bize bakarak anlatıyor, o da var yani.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Yaşanmış bir vakadan bahsediyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Soruyor, “Meslektaşım, siz daha iyi bilirsiniz.” diyor.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Siz de görüşlerinizi dayatıyorsunuz hâkim beye.

BAŞKAN – Yani hâkim bey öyle de olsa, bakın, toplantının insicamını... Sonradan sorularınızı sorarsınız.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Sayın Başkan, eğer sürem varsa ben de bunu...

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Yani biz de burada her şeyi anlıyoruz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Yok, yok, bildiğimi anlatırım yani.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz anlayın İmran Bey, biz bakmıyoruz bile yani.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Kimse burada kimseye görüşünü dayatmasın.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ben siyasetin içinde olan bir adam değilim, uygulamada ben gördüğümü anlatırım, siyaset benim işim değil.

Ankara Hukuk Fakültesinde seminere konu yapıldı bu konu. Bayan hâkimler geldi, erkek hâkimler geldi, öğrenciler ve öğretim üyelerinin katıldığı bir seminer ortamında gündeme getirdim ben bunu. Dedim ne yapılması gerekir filan? Bayan hâkimler, saygı duyuyorum...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şimdi, Başkanım, bize karşı konuşuyor hâkim bey, cevap verirse olur mu olmaz mı? Gerçekten olur mu olmaz mı?

BAŞKAN – Hâkim Bey, siz bana karşı konuşun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben diyorum ki yaşam hakkı, yaşam hakkı. O hanımefendi beyefendiyi aldatıyorsa...

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Evet, sabit.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Beyefendi dava açar.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – ...ona karşı bir eylem işliyorsa onun da ayrı bir cezası, müeyyidesi, sorgulaması, osu busu var. Yaşam hakkından bahsediyoruz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Çok güzel, on numara.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – On numara falan bu değil yani.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – İşte, bayan hâkimlerin dile getirdikleri bu. “Aldatma, dövmeye sebep teşkil etmez.” dediler. Tamam, güzel ama şimdi...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz pek içinize sindirememişsiniz galiba ki burada anlatıyorsunuz, anlayamadım ben yani.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ya Milletvekilim, ben bir meseleyi... Ben uzaklaştırdım diyorum.

BAŞKAN – Şimdi, lütfen, karşılıklı konuşmayalım.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Yok, yok. Ben adamı uzaklaştırdım ya, ben “sindiremedim.” demiyorum. Ama adamı attık, adama ait dubleksten adamı attık.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Dubleksten!

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Adama ait.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Dubleksten; hem de adama ait!

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Yani Çayyolu’ndaki bir yerden.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hem de adama ait!

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ama öbür adam ne dedi, partner: “Ne güzel hâkim, ne güzel hukuk bu.”

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ortak yaşam alanı orası...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bize ne o partnerin ne dediği; yani...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çocukların, ailenin birlikte yaşadığı ortak yaşam alanı; ister kadına ister adama ait olsun.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ben olup biteni anlatıyorum; takdir sizin ya.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Neticede biz şiddeti konuşuyoruz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ben olanı anlatıyorum.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Siz olanı anlatmıyorsunuz, kusura bakmayın yani.

BAŞKAN – Şimdi, Hâkim Bey, siz devam edin; başka ekleyeceğiniz şey var mı? Toparlayalım, bir beş dakika içinde toparlayalım.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Beş dakika zamanım varsa hemen şundan bahsedeyim: Bir de takip “İsrarlı takip altında olan kişiler.” deniliyor kanunda. Ailenin içerisinde olanların dışında bir de bir üçüncü kişi var; bunlar kimler? İşte, seviyeli beraberlik yaşayanlar, imam nikâhıyla yaşayanlar ya da sevgili olup ayrılanlar falan; bunlar da o kategorinin içerisinde falan. Ama şöyle bir şeyle de karşılaştım ben: Orta Doğu Teknik Üniversitesinde okuyan bir erkek öğrenci ile bir kız öğrenci sevgili olmuşlar, üniversite öğrencileri. Bir süre sevgililik devam ettikten sonra kız ayrılmak istiyor erkekten; tamam, bunlar yaşanabilecek şeyler. Bu sefer, erkek öğrenci, kız tehdit etmeye başlamış “Benden ayıramazsın; ayrılırsan şöyle olur, böyle olur.” falan diye. Kız da geldi “6284’e göre önlem al.” diye. Aldım ben “Bir ay bu erkek öğrenciyi okuldan uzaklaştırıyorum.” dedim. Yani çünkü aynı ortamda olmayacak ya; okul, iş yeri, işte, konut, falan filan ya da 400 metre mesafede yaklaşmayacak, kural böyle.

Ya, şimdi, ne olur beni affedin; yanlış anlamayın, ben siyasi olarak düşünen bir insan değilim ama hâkim olarak insaflı, vicdanlı olarak, hepimizi insan olarak düşündüğümüz zaman, ben bu öğrenciyi iki ay oradan uzaklaştırdım da neler yaptım acaba? Ya, öğrenci sınavlara giremedi, bir dönem kaybetti. Ne yaptı? “Benden ayıramazsın.” diye, onu sıkıştırdı, tehdit etti. Benim şimdi “Senin sınav hakkına engel olmayayım, bunu sıkıştırmaya devam et” demem mi lazım, yoksa “Kardeşim, sen bu dönemi kaybet böyle bir şey yaptığın için.” demem mi lazım? Kız yapsa ne olacak? Kız desin “Sen beni bırakamazsın; seni öldürürüm. Babamlara söylerim. Ben bir aşiretin kızıyım, seni öldürürler.” filan diye, oğlana dese, kız uzaklaştırdım diyelim, öğrenciyi. Kız ne yapacak? Kızın da temel insan hakları var. Kanun yazmış... “Temel insan hakları” sözünü; ne olur, lütfen kaldırın onu, o maddeyi kaldırın Allah aşkına!

Ben oraya bakıyorum “Temel insan hakları” diye orada bir şey yazılmış. Eğitim, temel insan hakkıdır kardeşim, sınava girmek, dönemi bitirmek temel insan hakkı değil mi? Ama bu, biraz önce söylediğim gibi, yani “Aldatma, şiddete şey olmaz.” dediğim gibi, aldatma var ama şiddet de var. Aldatma temel insan hakkı da eğitim temel insan hakkının dışında mı? Nereye koyacağız bunu? Vallahi, takdir sizlerin. Ben gördüğümü, karşılaştığımı anlatıyorum, anlattım; siz nasıl karşılırsınız...

BAŞKAN – Hâkim Bey, çok teşekkür ediyorum.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ben teşekkür ederim.

BAŞKAN – Şimdi, RTÜK’ten gelen temsilcimize söz verelim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Oraya geçmeden, ona söz vermeden ben söz istiyorum çünkü -Genel Kurula da gitmek zorundayım- burada farklı, aslında kanunu açıklamayan söylemler oldu; bunları gidermek gerekiyor. O nedenle ben söz istiyorum, sonra çünkü kalkmak zorunda kalabilirim.

BAŞKAN – O zaman beş dakika içerisinde toparlarsanız çünkü vaktimiz çok sınırlı. Genel Kurul devam ediyor ve 2 konuşmacımız daha hiç konuşmadılar.

Buyurun, bir beş dakika.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Saat 14.00’te başlayacak toplantı geç başladı ve saat 16.00 zaten. Hastaneden buraya geldim, yani kusura bakmayın.

BAŞKAN – Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Şimdi, öncelikle, ifadeleri, özellikle bazılarını gerçekten çok talihsiz bulduğumu söylemek isterim. Bir kere, arada olan şey “sorun” diye ifade ediliyor ya da “azıcık itmiş” gibi ifadeler. Yani bunlar, olayları açıklayan şeyler değil. Bu tarz ya da “Ben bu kararları veriyorum ama yan tarafıma bir yıllık bir kız çocuğu gelmiş.” sözü ki bu da gerçekten erkek egemen bir bakış açısının tezahürü aslında, kimse kusura bakmasın. O yan odaya gelen kız çocuğu bir hâkim ve o hâkim, şiddetle ilgili yüksek lisans da yapmış olabilir, bununla ilgili ayrı eğitimler de almış olabilir. Oraya gelen bir erkek hâkim için de böyle bir ifade asla kullanılmazdı, eminim. Bir kere bu ifadeler, aslında zaten kanuna ve olaylara bakış açısını Sayın Hâkim Bey’in ifade ediyor.

Onun dışında, işin özüne gelirsek; şimdi, biz hâkimlerden şunu bekliyoruz: Uluslararası sözleşmeler var mı?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Evet, var.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bunlar iç hukukun bir parçası mı?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Daha üstünde.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Parçası, daha üstünde hatta. O zaman, İstanbul Sözleşmesi diye bir sözleşme var mı? Var. Kadınlara Yönelik Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi var mı? Var. Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi var mı? Var. GREVIO’nun raporları var mı? Var. Ee, peki, burada hiçbir şekilde hâkimleri kısıtlayan bir şey yok şu kanunda, hiçbir şekilde. “Delil toplayamam” falan diye bir şey yok. Sadece bu, ilk an için olan bir şey. Diyor ki: “En fazla altı aya kadar verir.” Vermeyin altı aya kadar bu kadar süpheliyseniz. On beş gün verin, itiraz etsinler; ondan sonrasında siz inceleyin, tarafları dinleyin. Bunlar bahane değil. Biz burada ölümden bahsediyoruz, kadınların ölümünden bahsediyoruz ve biz bu Komisyonu bunun için kurduk; bunun etkin uygulanması, bunun denetlenmesi için kurduk. Şurada anlatılan hiçbir şey İstanbul Sözleşmesi’nin etkin uygulanmasıyla alakalı ve buna hizmet eden bir şey değil. Uygulama sorunu denilen şeyler de sorun değil çünkü 5’inci madde denilen, işte, o tedbirler... Bakın, şöyle deniliyor Sayın Başkan: “Şiddet uygulayanlarla ilgili olarak aşağıdaki önleyici tedbirlerden birine, birkaçına veya uygun görülecek benzer tedbirlere hâkim tarafından karar verilebilir.” Bu kadar geniş bir takdir yetkisi vermiş. “Benzer tedbirlere” diyor. Siz o

zaman niye kalkıp avludakileri de uzaklaştırmıyorsunuz? Size özellikle birisi “uzaklaştır” mı demeli? Hayır. Uzaklaştırm ya da niye demiyorsunuz -adama şiddet uygulayan kadınsa; böyle de varmış, çok örnekleriniz varmış genel olarak, Sayın İnsan Hakları Kurumunun da örnekleri varmış. Böyleyse eğer; o zaman tersi veya öyle.- “Kim şiddet uyguluyorsa diğerine o zaman ev bulması için, onu sağlaması için tedbir uygulayın.” deyin. Nerede görüyorsunuz siz bu engelleri? Bu kanunda engel yok. Bu kanun, sadece “Acilen uygulanır.” diyor, “tedbir” diyor çünkü bu sözleşmelere uygunluk için aynı zamanda çıkarılmış ki o sözleşmelerden önce çıktı zaten. 4320 çıktı daha önce, 1998 yılında çıktı ve 6284 onun bir şekilde güncellenmesi, uyarlanması. O yüzden Sayın Başkan, rica ediyorum aklımızı karıştırmayın.

BAŞKAN – Estağfurullah.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hayır, şunun için: Yani burada uygulamadayız aynı zamanda hepimiz ve bizim yaşadığımız şey şu, hep yaşadığımız şey şu: Yani biz bu kanunu uygulayamıyoruz doğru dürüst. Yani GREVİO’nun raporları da bu, kadınların şikâyetleri de bu, sivil toplumun şikâyetleri de bu.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – KEFEK’in tespitleri de bu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Biz burada dinledik, KEFEK’in tespitleri de bu. Yani asıl olan, şiddeti önleyememek ama önleyememenin nedenlerinden biri de bu işte, bu bakış açıları maalesef. Yani biz kalkıp da “Aa, tapusu onun üzerine olan, hem de” diye bir örnek verirsek, biz kalkıp da “Aldatmış kadın” dersek ki bunun şeyi var, yani aldatmışsa; birlikte yaşıyorlar adamla ki koca, kalkar boşanma davası açar, tazminat da ister. Yani kanuni karşılığı var, bununla ilgili verirsiniz kararınızı ama şiddet? Şiddeti hiçbir şey haklı çıkaramaz erkeğe de olsa kadına da olsa çocuğa da olsa. Ha, çocuğu çok mu seviyorsunuz, çocukları çok mu kollamak istiyorsunuz, o çok saygıdeğer şiddet uygulayan babayla çocuğu mu görüştürmek istiyorsunuz? Şiddet uygulayan birinin şiddet eğilimleri olup olmadığını, o çocuklara da şiddet uygulayıp uygulamamış olduğunu tespit etmeniz lazım. Öncelikle bunu tespit edin, çocuğun yararını tespit edin. Bunu yapabilirsiniz, bununla ilgili hiçbir engel yok aynı zamanda ve aynı şekilde polismiş, güvenlik görevlisiymiş... Ben biliyorum girdiğim davalarda; güvenlik görevlisiydi terörle mücadelede, hastanenin ortasında hastane sağlık çalışanı karısını vurdu, ölsün diye başında bekledi, ölene kadar kimseyi yanına yaklaştırmadı. Ee, siz almasaydınız o silahı ne yapacaktı? Başkalarını öldürmeyecek mi bu adam? Yani şimdi, burada hakikaten dengeler ve kanunlar ne için kurulmuş, öncelik ne, ona bakmak lazım. Ama siz diyorsanız ki “Yo, ben her şeye ama her şeye rağmen, ister şiddet barındırsın içinde ister ne olursa olsun sadece aileyi koruyacağım.” O zaman, buyurun sizin olsun; yani gerçekten diyebileceğim başka bir şey yok. Benim diyeceklerim bu.

Bu kanun hiçbir şeyi engellemiyor, bu kanun hâkimlere geniş takdir yetkisi veriyor; ister bunu on beş gün uygular çünkü vicdanı rahat edemez... O lise öğrencileri, o üniversite öğrencilerinin eğitim hakkı; çok önemlidir eğitim hakkı. Bir gün de burada pompalı tüfekle öldürülen Helin Palandöken’in babası Nihat Bey gelsin, o anlatsın bakalım eğitim hakkını; ne hissedeceksiniz acaba? Okulunun önünde pompalı tüfekle öldürülen biricik kızı Helin Palandöken’in babası gelsin anlatsın; isterseniz, bir de onu dinleyelim mesela Komisyonunda hep beraber.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Evet Filiz Hanım, bu konu hepimizin ortak hassasiyeti, hepimiz aslında aynı şeyi düşünüyoruz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Sayın Başkan, bir iki cümle...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sakın şunu anlamayın, bu, bir taraflılık değil, size gerçekten sadece kanunu yorumlamaya çalıştım. Yani şeyi anlıyorum, farklı bakış açılarımız var; kimse benim gibi ne feminist olmak zorunda ne böyle bakmak zorunda. İnanın, hiç öyle değil, hiç öyle bir kaygım yok. Yani ben yıllardır bunun için bu alanda mücadele etmiş bir insanım ama benim görüşüm

böyle. Ben radikal olabilirim, hiç önemli değil ama ben bu kanunların konulması için çok mücadele ettim ve uygulamada da aynı zamanda bunların nasıl uygulandığına çok vâkıf olan insanlardan biriyim. O yüzden lütfen, herkes okuduğunu anlamayı bilsin ama bizim hâkimlerimiz maalesef o “Başkaca tedbirler” diyor ya, o başkaca tedbirlerden bir tanesini alan o kadar az sayıda hâkim gördüm ki ben, hâlbuki kendi takdir hakkı; yapabilir bunu.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Tabii, bir iki söz hakkım var burada. Böyle bir imkân var mı efendim, usulen?

BAŞKAN – Şimdi 2’nci konuşmacımıza söz verelim, toplantı sonunda da size söz verelim, Buyurun.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Sayın Başkanım, Komisyonumuzun değerli üyeleri; öncelikle bizi burada ağırladığınız için sizlere çok teşekkür ediyorum.

Ben öncelikle, RTÜK’ün yapısından ve yayın içerik denetimlerinin nasıl yapıldığından kısaca bahsedip daha sonra sorunlu programlardan bahsedeceğim ve ardından, konu hakkında yaptığımız çalışmalar ve çözüm önerilerimize biraz değinerek sunumumu bitirmek istiyorum.

Öncelikle şundan bahsedeyim: 6112 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayın Hizmetleri Hakkında Kanun ile radyo ve televizyon yayınlarının düzenlenmesi ve denetlenmesi görevi Radyo ve Televizyon Üst Kuruluna verilmiştir.

Üst Kurul, programlar yayınladıktan sonra ilgili yasa hükümlerine uygunluk açısından programları denetlemekte, eğer herhangi bir ihlalle karşılaşrsa müeyyide uygulanmaktadır. Benzer şekilde, kanun gereğince ne tür programların yayınlanacağı, bu programların hangi saatlerde yayınlanacağı ve programlara kimlerin konut edileceği de editöryal sorumluluk kapsamında olup yani Üst Kurulumuzun görev, yetki, sorumluluk alanı dışındadır; yayıncılar, istedikleri programları istedikleri saatlerde yayınlatabilmektedir.

Yine, Üst Kurulumuzda denetim, izleme faaliyetleri görevli meslek uzmanları tarafından yerine getirilmektedir. Bununla birlikte CİMER, RTÜK iletişim merkezi ve e-posta üzerinden gelen şikâyetlerin her biri de tek tek değerlendirilerek ihlal olması durumunda raporlaştırılmaktadır.

Raporlama işleminden bahsetmek istiyorum. Eğer bir uzmanımız ihlal görürse bununla ilgili rapor yazıyor ve rapor, gerekçesiyle birlikte önce dairede görüşülüyor, daire başkanlığının görüşüyle birlikte Üst Kurula sunuluyor, Üst Kurulumuzun haftada bir yaptığı toplantılarda, eğer ihlal görülürse müeyyide uygulanmasına karar veriliyor. Bu kapsamda ortalama her yıl 1.200 adet rapor oluşturulmaktadır.

Kadına şiddet ve diğer şiddetle ilgili kanun maddelerinden bahsetmek istiyorum.

“(e) fıkrası ırk, renk, dil, din, tabiyet, cinsiyet, engellilik, siyasi ve felsefi düşünce, mezhep ve benzeri nedeniyle ayrımcılık yapan ve bireyleri aşağılayan yayınları içeremez ve teşvik edemez.” Bu madde kapsamında 28 adet müeyyide uygulanmıştır.

(g) fıkrası suç işlemeye ilgilidir. Suç işlemeye teşvik eden yayınlar olamaz.

(ğ) fıkrasına göre yayınlar çocuklara, güçsüzlere ve özürllülere karşı istismar içeremez.

(s) fıkrası özellikle toplumsal cinsiyet eşitsizliğine ters düşen ve kadınlara yönelik baskıları teşvik eden ve kadını istismar eden programlarla ilgilidir. Bu kapsamda 44 kez müeyyide uygulanmıştır.

(ş) fıkramız da şiddeti özendirici ve kanıksatıcı yayınlarla ilgilidir. Bu kapsamda da 44 kez müeyyide uygulanmıştır.

Bir diğer husus, yayınların çocukların ve gençlerin fiziksel, zihinsel ahlaki gelişimine zarar verici türde olmamasıyla ilgilidir. Bu kapsamda da 482 adet bugüne kadar müeyyide uygulanmıştır.

Müeyyideler uyarı, idari para cezası, program durdurma, geçici yayın durdurma ve lisans iptali şeklindedir.

Ben biraz şiddetle ilgili yayınlardan bahsetmek istiyorum. Özellikle şiddetle ilgili olarak en fazla karşılaştığımız, en sorunlu bulduğumuz program türü haber bültenleridir. Neden haber bültenleridir? Çünkü haber bültenleri öncelikle toplumun ve bir ailenin bütün fertleri ekran başında ön yargısız olarak direkt izledikleri bir program türüdür. Bu bültenlerde genel olarak toplumsal sapmaların yayınlanmış olması başlı başına bir sorundur ve bu durum haber bültenlerinin farklı şiddet türleriyle birlikte düşünülmesine sebebiyet vermektedir. Haber bültenlerinde özellikle savaşların çok aşırı şiddetle kültür endüstrisi içerisinde harmanlanarak sunulması izleyiciler üzerinde çok ciddi olumsuz etkilere sebebiyet vermektedir. En çok burada karşılaştığımız sorun, söz konusu şiddet haberlerinin tekrarlanarak verilmesidir.

Bunun dışında, o ortamdaki sesler verilmektedir, görüntüler flulaştırılmamaktadır, açıkça verilmektedir ve bu tarz şiddet görüntüleri izleyicinin dikkatini çekmek üzere kırmızı oklarla veya çember içine alınarak veya görüntü içerisinde oynanarak yansıtılmaktadır ve kullanılmaktadır.

Bir diğer husus da dizilerdir şiddetle ilgili. Diziler de bilindiği üzere, toplumda en çok izlenen program türlerinin başında gelmektedir. Özellikle insanlar burada gördükleri karakterlerle benzerlik kurmaya çalışmaktadır, onları örnek almaktadır. Toplumda beğenilen karakterlerin burada yanlış birtakım hareketlerde bulunması insanlarda olumsuz bir algıya sebebiyet vermektedir.

Son dönemde baktığımızda, dizi karakterlerinin hepsi mafya ve benzeri karakterler olmakta ve dizilerde şiddet içerikli eylemlerin cezasız kaldığı ve şiddetin temel çözüm olarak kullanıldığı görülmektedir.

Bir diğer husus, sinema filmleri. Sinema filmleri dizilere göre daha şiddet yoğunlukludur. Bunun da sebebi, teknoloji ve bilgisayardan yararlanılarak fantastik öğelerin ve daha ağır şiddet olgularının ekrana yansıtılmasıdır. Bizim Üst Kurulumuzun görev, yetki, sorumluluk alanı dışındadır sinema filmleri ancak televizyonda yayınlanırsa bunlar üzerinde bir ön denetim yapılması gerekmektedir.

Benzer şekilde çizgi filmler... Maalesef ki çizgi filmlerde şiddet olgusu küçük çocuklara sempatik ve olağan bir durum gibi yansıtılmaktadır. Çocuklar da bunu normal bir durum gibi algılamaktadır.

Benzer bir şekilde, en sorunlu programlardan biri de “reality” şovlardır yani burada şiddet olgusu âdeta bir dizi film gibi ekranlara yansıtılmaktadır. Gerçek hayatta olan olaylar bir görsel şov şeklinde veya gazetelerin üçüncü sayfalarında yer alacak haberler görsel şov şeklinde ekrana yansıtılmaktadır ve ratingi artırma amacıyla da burada izleyicilerin, katılımcıların özel hayatlarına çok fazla girilmektedir.

Bir diğer husus da burada magazin programlarıdır. Magazin programlarında da özellikle ünlülerin hayatları ekrana getirilmekte ve buradaki kişilerin kavgaya ettikleri görüntüler veya birbirlerine şiddet görüntüleri ekrana getirilmektedir veya bir muhabiri dövdükleri görüntüler vesair ekrana getirilmektedir. İnsanlar bunları izleyerek bir özdeşim kurmaktadır.

Peki, RTÜK olarak biz ne yapıyoruz? Öncelikle ilk bahsetmek istediğim akıllı işaret uygulamasıdır. Bu sistemin uygulanmasının sebebi, program yayınlanmadan önce program içerikleriyle ilgili olarak izleyicileri, hem ebeveynleri hem de çocukları bilgilendirmektir. Bu sistemin uygulanması öncelikle ebeveynlere yönelik kurulmuştur ki yani programdan daha önce bir işaret “13+” veya “18+” veya “olumsuz örnek” gibi bir işaret gördüğünde çocuklarını ekran başından uzaklaştırmaları için kurulmuştur. Sistemimizde 4 adet yaş sembolü ve 3 adet içerik sembolü bulunmaktadır. Program yayınlanmadan önce yayıncı bunu kodlamaktadır. 13+ çıkarsa saat dokuz buçuktan sonra yayınlayabilmektedir, 18+ çıkarsa da saat 24.00 ve 05.00 arasında yayınlayabilmektedir. Bu saatlerden önce yayınlarsa Üst Kurulumuz tarafından yayıncılara müeyyide uygulanmaktadır.

Bir diğerk husus, izleyici temsilciliğı uygulaması. İzleyici temsilciliğı uygulaması daha önce gönüllü olarak başlatılmıştı. 2011 yılında biz kanuni olarak bunu bir zorunluluk hâline getirdik. Bu sistem sayesinde bir izleyici yayınıla ilgili bir sorunla karşılaştığında, kanalı aradığında bir muhatap bulabilmektedir. Üst Kurulumuza benzer şekilde gelen şikâyetler izleyici temsilciliğine gönderilmektedir ve bu şikâyetler kapsamında yapılan faaliyetler izleyici temsilcileri tarafından raporlanarak Üst Kurulumuza geri dönüş yapılmaktadır.

Bir diğerk husus, medya okuryazarlığı. Bu da Millî Eğitim Bakanlığıyla birlikte yürüttüğümüz bir faaliyet. Bu faaliyeti yürütmemizin sebebi, çocukların ve gençlerin medyanın zararlı içeriklerinden korunması kapsamında izleyecekleri içerikleri seçerek algılamaları, medyada neyi izlemeleri gerektiğini bilmelerini öğretmek amacıyla kurulmuştur. Yılda dokuz yüz saatini okulda geçirmesine rağmen çocuklar, bin iki yüz saatini ekran karşısında geçirmektedir. Bu nedenle bu kapsamda medya okuryazarlığının üzerinde çok fazla duruyoruz ve dersin kapsamının geliştirilmesi için de çalışmalar yapıyoruz.

Bir diğerk husus, aile ve çocuk dostu yapım ve dizilerin desteklenmesi hususudur. 690 sayılı Kanun Hükmünde Kararname'yle kanunumuza bir madde eklenmiştir. Bu kapsamda, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığıyla birlikte bir yönetmelik hazırlanmıştır. Önümüzdeki yıl içerisinde aile dostu yapımların desteklenmesi ve bu yapımlara teşvik verilmesi planlanmaktadır.

Diğerk bir husus, kamu spotları ve zorunlu yayınlardır. Üst Kurulumuz tarafından kanunun 10'uncu maddesi kapsamında kamu kurum ve kuruluşları, dernek ve vakıflar gibi sivil toplum kuruluşları tarafından hazırlanan kamu spotları ve zorunlu yayınlara incelenerek uygun olanlar için tavsiye kararı verilmektedir.

Bir diğerk husus, Üst Kurulumuzda 11 adet ihtisas komisyonu bulunmaktadır. Bunlardan Yayınlarda Şiddet ve İhtisas Komisyonu, burada çalıştığımız konularla ilgilidir. Ayrımcılıkla Mücadele ve Toplumsal Cinsiyet İhtisas Komisyonu da bu alanda çalışmalar yapmaktadır. Hazırlanan raporlar düzenli olarak yayıncılarla paylaşmakta ve ortak çalışmalar yapılmaktadır.

Bir diğerk husus, yayıncılarla düzenlenen toplantılar. Bu kapsamda her yıl düzenli olarak yayıncılarla toplantılar yapıyoruz ve medya etik ilkeleri kapsamında, öz denetimin geliştirilmesi kapsamında faaliyetlerde bulunuyoruz. 18 Nisan 2018 tarihinde ve 11 Aralık 2018 tarihinde bu kapsamda çalışmalar yapıldı.

Son olarak, Sayın Bakanımız Mehmet Nuri Ersoy'un da katılımlarıyla 6 Eylül 2019 tarihinde Cumhurbaşkanlığı Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde RTÜK 2. Medya Buluşmaları gerçekleştirildi. Bu toplantıda şiddet içerikli yayınlara ilgili olarak tespit ettiğimiz görüntüleri ve hususları yayıncılarla ve yapımcılarla paylaştık ve karşılıklı bir fikir alışverişinde bulunduk.

Son olarak önerilerimizden bahsetmek istiyorum. Öncelikle şiddet içeren programlar gençler ve çocukların ekran karşısında olduğu erken saatlerde yayınlanmamalıdır. Bu bir kanuni sorumluluğun ötesinde kamusal sorumluluk olarak görülmelidir ve medya hizmet sağlayıcılar öz denetim mekanizmasını geliştirmelidir.

Akıllı işaretler ve koruyucu sembol sistemi uygun bir şekilde kullanılmalı, yanlış kullanılmamalıdır.

Bir taraftan da aileler ve ebeveynler çocukların fiziksel, zihinsel, ahlaki gelişimini etkileyebilecek türden şiddet içerikli programları kendileri de izlememeli ve çocuklarına da izletmemelidir.

Bir diğerk husus, okullarda medya okuryazarlığı dersi şu anda seçmeli derstir. Bu dersin zorunlu hâle getirilmesi gerekmektedir. Bunun dışında yayıncılara, yapımcılara ve senaristlere yönelik televizyon yayınlarındaki şiddetin önlenmesi kapsamında bilinçlendirme ve eğitim faaliyetlerinin çoğaltılması ve periyodik hâle getirilmesi gerekmektedir.

Son olarak haberlerden bahsedip sunumumu sonlandıracağım. Haberlerde şiddetin sıkça, uzun süre ve yoğun biçimde verilmesi şiddete karşı duyarsızlığa neden olmaktadır. Bu nedenle yoğun şiddet içeren görüntüler izlenme oranını artırmak ya da dikkat çekmek amacıyla kullanılmamalıdır.

Şiddetin etkisini artırmak amacıyla görüntü tekrarları, müzik ve ses efektleri abartılmamalıdır.

Şiddet eylemlerini öven, haklı veya meşru gösteren ifadeler, görüntüler kullanılmamalıdır. Haberlerde toplumsal şiddet olayları konu edilirken gerilimi artıracak nitelikte görüntü, yorum ve ifadelerden kaçınılmalı, sözlü şiddet, tehdit, aile içi şiddet, hayvanlara kötü muamele gibi eylemler de şiddet kapsamında değerlendirilmelidir.

İntihar olaylarıyla ilgili haberlerde intihar anının görüntüsü yayınlanmamalıdır, yaralanma, acı çekme, ölüm anı gibi görüntüler genel kamu yararı gerektirmedikçe yayınlanmamalıdır.

Beni dinlediğiniz için teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum sunumunuz için.

Şimdi, İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Başkanımız sunumunu yapacak. Daha sonra da sorularınız varsa veya söylenecek konular varsa o konuda arkadaşlar söz alabilirler.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Çok teşekkür ediyorum.

Cumhuriyetin 96’ncı yılını kutladık. “Cumhuriyet fazilettir.” sözünü düşürmememiz lazım. Cumhuriyet faziletli bir rejim olarak faziletli bir toplumla devam etmelidir diyorum.

Biz, tabii, İnsan Hakları Kurumu olarak yeni bir kurumuz, bunu hepimiz biliyorsunuz, gerçi geçmişinde epey bir geçmişi var ama yeni hâliyle yeni, görece olarak söylüyorum ve şu anda bizim çalışmalarımız belki birazcık farklı kurumları da bir araya getirdi, şöyle izah edeyim o zaman: Başbakanlık İnsan Hakları Başkanlığı varken daha sonra o kaldırıldı, yerine Türkiye İnsan Hakları Kurumu kuruldu, daha sonradan Bakanlar Kurulu kararıyla işkence ve kötü muameleye karşı ulusal önleme mekanizması görevi kurumumuza verilmişti, sonra 2016’da yeni çıkan kanunla, 6701 sayılı Kanun’la İnsan Hakları Kurumu içerisine kanunla, işkence ve kötü muameleye karşı mücadele görevi, ulusal önleme mekanizması olarak çalışma görevi de verildi, artı Eşitlik Kurumu dâhil edildi, ayrı bir kurum olarak değil de bu kurumun içerisinde olmuş oldu; üç konu öne çıkmış oldu, daha doğrusu, ayrımcılıkla mücadele, işkence ve kötü muameleyle mücadele konusu özel bölümler hâline gelmiş oldu ama tüm alanlarda, biz insan hakları alanında çalışıyoruz.

Tabii, her alanda başvuru almıyoruz, ayrımcılık olduğunda başvuru alıyoruz. Bir de alıkonulma merkezlerinden gelen başvurular olursa onları alıyoruz, oralara ziyaretlerimiz oluyor. Diğer alanlarda yani bütün alanlarda, insan haklarını ilgilendiren her alanda ayrıca bizim resen inceleme yetkimiz var ki önemli bir yetkidir.

Şimdi, tabii, biz olaya kurum olarak geldiğimiz zaman da birazcık farklı baktık diyebilir miyim, onu düşünüyorum, kökten bakmaya çalıştığımızı söyleyebilirim. Yani insan hakları, malum, 1948’den itibaren, Beyanname’den sonra sürekli gelişen bir ivme gösteriyor. Uluslararası bir mekanizma, işte Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyanname’si çerçevesinde, Medenî ve Siyasî Haklar Sözleşmesi; Ekonomik, Sosyal ve Kültürel Haklar Sözleşmesi, Avrupa Konseyi mekanizmaları; böyle devam ediyor.

Şimdi, tabii, burada, Evrensel Beyanname... Biz, önce bir sempozyum yaptık, dedik ki: İnsan haklarını şöyle bir gözden geçirelim. O sempozyumdaki tebliğlerde, bu dünyada şu anda insan hakları gerçekten adına yaraşır, şanına yaraşır bir şekilde uygulanıyor mu, takip ediliyor mu, devletler buna ne kadar sahip çıkıyor, millet ne kadar sahip çıkıyor, neleri anlıyor, nasıl anlıyor; bunlarla ilgili biz kendimize göre özgün bir bakış geliştirelim, belki zaman içerisinde, elli yıl, altmış yıl bir muhasebesini

kurum olarak biz de yapalım dedik. Bununla ilgili farklı ülkelerden birçok katılımcının da katılımıyla bir sempozyum yaptık ve orada şunu söylüyorum: İki şeyi önemsedik görülüyor net bir şekilde. Birisi “insan hakları” aslında kavram olarak çok saygın bir kavram ama insan haklarını koruyacak devletlerin inhisarında maalesef insan hakları çiğneniyor ve çifte standart oluyor; bir bu yönü var. İkincisi, siyasal kısmı, insan haklarının siyasallaşan kısmı önemseniyor; sosyal, kültürel kısımları göz ardı edilebiliyor. Bir diğeri de kültürel farklılıklara çok dikkat edilmiyor, hatta bazen silinip atılacak bir duruma gelebiliyor. O zaman, biz başlangıçta olan şey neyse bir ona bakalım dedik, ihmal edilenler nelerdir ve sorunların temelinde olan şey de -biz her alanına bakmak durumundayız ama- öncelikle sağlıklı bir toplum olmadan sağlıklı bir devlet olmaz yani iyi bir hukuk devleti iyi bir hukuk toplumunun üzerinde şekillenir. Sağlıklı bireylerin olmadığı bir yerde toplum da kendini geliştiremez, devlet de maalesef hukuka uygun şekilde hareket edemez. O zaman toplum sağlıklı olmazsa bir yönüyle insan haklarının temelidir noktasına geldik.

Şimdi, tabii, toplum ve özgürlükler var. Şimdi, insanlar sonsuz, sınırsız bir özgürlüğe sahip midir? Hayır. Yani bu, aslında özgürlüklerin düşmanı oluyor. O zaman özgürlüklerin bir sınırı var ve insan hakları literatürüne de baktığınızda özgürlüklerin belli yerlerde sınırlandırılması söz konusudur. Nedir? İşte, kamu sağlığı, kamu güvenliği, kamu ahlakı. Eğer bunlar sağlıklı bir şekilde sağlanamıyorsa ve kontrolsüz bir özgürlük anlayışıyla gidiliyorsa aslında insan haklarını biz ortadan kaldırıyoruz demektir. Buna bu gözle tekrar baktığımızda gördüğümüz şey İnsan Hakları Evrensel Beyanname’sinde çok net bir şekilde bir madde var; 16/3 diyor ki: “Aile, toplumun, doğal ve temel unsurudur, toplum ve devlet tarafından korunma hakkını haizdir.” Toplumun koruma yükümlülüğü var, devletin koruma yükümlülüğü var. Dolayısıyla şimdi insan haklarının -maalesef bazen hukukçularımız da bu yanlış yapıyor- sadece yükümlüsü, insan haklarına uymakla yükümlü olan sadece devletmiş gibi bir algı oluşuyor. Hayır, oradan da baktığımızda insan haklarının korunmasında devletin de yükümlülüğü var, toplumun da yükümlülüğü var, bireylerin de yükümlülüğü var. Tabii, oradan geldiğimiz aile konusu, insan haklarının genelini, bütün kadın haklarını, çocuk haklarını, yaşlı haklarını, engelli haklarını -hadi katayım- erkek haklarını, hepsini birlikte korumak için en gerekli, olmazsa olmaz bir husus.

Dolayısıyla biz o kapsamda bir başka sempozyum yaptık. bu sempozyum neydi? Ailenin Korunması Hakkı Sempozyumu. Buna da çok farklı yerlerden katılımcılar geldi. Bunu da tekrar oturup değerlendirdik, 60’a yakın tebliğ sunuldu ve sonucunda bir sonuç bildirisi açıkladık. Burada bunlarla ilgili -biz şimdi arkadaşlarımıza söyledik, sanırım buradaki herkese verirler, Meclisimize de dağıtırız- bir kere bunları görmemiz lazım. Birleşmiş Milletlerin ilgili kurullarında da konuşuluyor ama ihmal edildiğini ve tartışılan hâle geldiğini gördüğümüz bir aile meselesi var. Şimdi, ben bunu birazcık incelediğim zaman gördüğüm şey şu oldu: Bunları da burada anlatmak istiyorum. O Evrensel Beyanname hazırlanırken tabii belli bir mutabakat aranıyor; bu aşamada biz ülke olarak yokuz. Savaşlardan çıkmış, kendi içinde daha henüz ayakları üzerinde tekrar duramamış bir ülke konumundayız belki. O zamanlar “Dünya 5’ten büyüktür.” diyecek bir yapımız olamamış ve o zamanlar birileri insan haklarını yeniden yazıyorlar. O yazılan metinlere baktığımızda tartışmalar var ve onlardan birisi nedir? Evrensel Beyanname’de “Tanrı” kelimesi geçmeli mi geçmemeli mi? İtiraz edenler var. Kim var itiraz eden? Benim okuduğum yönüyle söyleyeyim, Çin var, ona destek olan Rusya var. Onu çıkarıyorlar fakat bir başka kelime var, o da nedir? Aile konusu. Aile konusu da aslında aynı kişi tarafından teklif edilen bir konudur. Onu da metne bütün devletler ittifak ederek koyuyorlar. Dolayısıyla aile toplumun temelidir ve bu bir insan hakkıdır, toplum ve devlet tarafından korunma hakkını haizdir. Ailenin korunması için çalışanlar da birer insan hakları savunucusudur. Bu kavramın da yaygınlaştırılması lazım. Ailenin korunması hakkı, tıpkı eğitim hakkı gibi, din ve vicdan hürriyeti gibi, diğer haklar gibi en temelde... Aslında insan haklarının her kuşağında yeri olan bir haktan bahsediyoruz. Anayasa 41’de de “Aile, Türk toplumunun temelidir.” diye geçer. Dolayısıyla bu konuyu, biz eğer konuları

konusacaksak, toplumumuza yeniden bir şeyler katacağsak... Çünkü biz, çok devletler yıkılmış ama yeni devletleri kurmuşuz, sağlam bir toplum yapımızla, sağlıklı bir toplum yaşamımızla, kültürümüzle, medeniyetimizle var olmuşuz, güçlü ailemizle var olmuşuz. O zaman, bu ailenin bir şekilde korunması, güçlendirilmesi gerekir ve eğer biz yine bir medeniyet hamlesi daha yapmak istiyorsak o zaman bizim bu aileyi iyi yetiştirmemiz lazım.

Bizim burada konuştuğumuz şeyler aslında yani aile için de diyorum, toplum için de diyorum... Şimdi, 16 Kasım'da "şiddetin önlenmesi" konulu bizim bir çalıştayımız olacak. Biz, burada, bu çalıştayda şiddeti bütün yönleriyle ve bütün kesimlere yönelik şekliyle genel olarak incelemeye çalışacağız. Davet ediyoruz hepinizi.

Şimdi, burada, aileyi koruyamadığımız zaman bütün sorunların peşi sıra geldiğini görüyoruz. Eğer biz bunu sağlayamazsak, sağlıklı bir aileyi koruyamazsak, mutlu bir aileyi sağlayamazsak, enerjimizi içerideki aile içi sorunlarla tüketiyorsak –nasıl devlet içinde enerjimizi tüketiyorsak siyasal sorunlarla ve bu bizim içe kapanmamıza neden oluyorsa- ailevi konularda da eğer biz sağlıklı bir yaşam süremiyorsak bu sefer bütün enerjimizi ailevi sorunlarla geçiriyoruz. Bunları değiştirebilmemiz için bizim aile konusunda farklı bir yaklaşımla tekrar yeni bir hamle yapmamız lazım ülke olarak ve liderlik de yapmamız lazım yani sadece siyasal alanda liderlik olmuyor, sosyal, kültürel alanlarda da liderlik yapmamız gerekiyor.

Baktığımız zaman, bunun insan hakları boyutundan bir başka şey söyleyelim. Yeni yetişen nesiller için –ki en önemsenmesi gereken yeni nesiller, çocuklar- çocuk hakları için de Çocuk Hakları Sözleşmesi'ne de baktığımızda sağlıklı bir aile içerisinde yetişmek bütün çocukların hakkıdır. O zaman onların ailelerinin de iyi bir şekilde olması lazım. Aile konusu aslında özel hayatla da ilgilidir. Devletin aile hayatına müdahalesi ne kadar olmalıdır, nasıl olmalıdır; bunların konuşulması gerekiyor tabii. Ama biz eğer böyle aileyi sürdürecektir fertleri, bireyleri sağlıklı yetiştiremezsek o zaman en son çare olarak devletin müdahalesi gibi bir durumla karşı karşıya kalıyoruz ki şu anda yapılan şey aslında sonu da başı da her şeyde devlete müracaat etmek ve devletin de müdahil olmasını sağlamak. Maalesef o zaman da şöyle oluyor: Züccaciye dükkânına girmiş fil gibi bir girdik mi dağıtıyoruz, böyle bir şey de söz konusu oluyor. Herkes kendisi...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Devlet ile yargı aynı şey mi?

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Nasıl?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Devlet ile yargıyı bir mi tutuyorsunuz? Pardon...

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – İdari tedbirleri de var, yasaması var, yargının kararları var, hepsi içinde bütünsel olarak konuşmuş oluyorum yani RTÜK'ü de var, Millî Eğitimi de var, hepsini birden şey yapıyorum yani doğru eğitmezsek, doğru kurallar koymazsak, aile formatlarını yani ülkenin dinini, örfünü, kültürünü dikkate almayan yaklaşımlarla kendimize göre bir şey... Ki kendimize göre derken bu ülkenin kendisine göre değil de dışarıdan farklı formatlar getirmeye çalışırsak o zaman bizim sorunlarımız bitmiyor.

Şimdi, bunun getirdiği şey, bizim bir kere... Ben hep şeyi söylerim yani "Şeytan taşlamaktan salavat getirmeye fırsat bulamadık." diye. Yani salavat getirelim, şeytan da yaklaşmaz diyorum. Yani ne demek istiyorum? Biz insanlara mutluluğu öğretmiyoruz. Çocuklarımız yetişirken daha ilkokuldan itibaren, şimdi çocukluktan itibaren -elinde hepsinin telefonları var, oyunları var vesaire- nasıl bir aile olacak? Yani bu, sadece evlilikten önce bir hafta eğitimle, bir ay, iki ay eğitimle olabilecek bir şey değil. Çocuk doğduğundan itibaren sevgiyi görecektir, güzel yaklaşımları görecektir, ilgiyi görecektir. Bunları ihmal etmiş bir şeyimiz var.

Şimdi, yeni nesillerimiz -yani biz de dâhil, yeni nesillerin içine ben kendimi de katıyorum- elimizde telefon, çocuğun yüzüne bakmıyoruz, geldiğinde “Hadi oğlum, işim var, yoğunum.” Bu çocuğu... Sonra bir bakıyoruz başka sorunlar var, bu sorunların içerisinde çocuklar potansiyel hak ihlalcisi olarak yetişiyorlar, yetişebiliyorlar. Bunların hepsinin birlikte düşünülmesi lazım.

Ben buraya getiremedim, zamanımız da tabii dar ama daha önce sanırım Halide İncekara mıydı...

BAŞKAN – Evet, İncekara.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – İncekara Vekilimizin Komisyon Başkanlığını yaptığı Komisyon raporunda da -bundan herhâlde on sene önce olmuştur- diyor ki: “Biz gerekli tedbirleri alamazsak daha vahim sonuçlarla karşı karşıya kalırız.” Aslında, biz, şu anda onları konuşuyoruz, kadına yönelik şiddeti konuşuyoruz. Ama biz orada diyoruz ki: Evet, kadına yönelik şiddet, bir kadına bile bir şiddet yapılması bizim için ağır geliyor. Ama şiddet o kadar yoğun ki şiddet o kadar yoğun ki yani... Sadece şiddeti tabii cinayet üzerinden de okumamak lazım, yaralamalara vesairelere diğer şeylere de bakmak gerekiyor veya psikolojik tarafı da var elbette ama onların hepsinin derecelerini de iyi belirlemek gerekiyor. Her gün bir sürü cinayet oluyor, sadece bir noktaya odaklanırsak şeyi göremeyiz. Önümüze bir kibrit çöpünü koyarlarsa arkadaki ormanı göremeyiz. Aslında, bir yönüyle kadına yönelik şiddeti konuştuğumuz zaman da bakıyoruz ki arkasında bir şiddet ormanı var. Bu şiddet ikliminin olduğu yerde elbette bundan kadınlar başlangıçta etkilenebilir. Her şeyiyle çözmemiz lazım, bütünsel yaklaşmamız lazım. Şiddet mevsimini bir kere geriye bırakmamız lazım yani ilkbahar, yaz, sonbahar, kış dediğimiz gibi, bir bahara geçmemiz lazım. Yani kıştan sonrası bahar diyorum, buna göre bir açılımımızın olması lazım bizim.

O zaman, olayı ben 6284 üzerinden okumaktan, İstanbul Sözleşmesi üzerinden okumaktan kaçınıyorum, onu çok önemsemiyorum çünkü o artık zorunlu bir sonuç, rüzgâr eken fırtına biçer. Yani dolayısıyla bizim, nasıl olur da ailenin mutluluğunu sağlayacak düzenlemeler yaparız, buna odaklanmamız gerekir. Ailenin Korunması Kanunu’ndan bahsediyoruz yani Ailenin Korunması Kanunu’nun adı çok güzel ama ben içine bakıyorum “ailenin korunması” denilen şeyin içinde ailenin şiddetten korunmasının ötesinde yani aile bireylerinin, ailenin şiddetten değil, artık o da geçimsizliğin başladığı bir yerde aile bireylerinin -çatırdayan aile diyorum ben ona- çatırdayan aile bireylerinin şiddetten korunmasından başka bir düzenleme yok orada. Yani ya boşanma öncesi veya boşanma sonrası... Kadın cinayetleri -yani ben o istatistiğe şu anda sahip değilim, bilenler söyleyebilirler ama- daha ziyade boşanma süreçlerinde ve boşanma sonrasında daha artırıyor. Normal giden bir evlilikte kadın cinayeti olmaz ve şunu da söyletmek de çok yanlış bir şey, yani bu, Birleşmiş Milletler kadın teşkilatında da söyledikleri, Aile Bakanlığı raporlarına da girmiş: “Aile bir kadın için en tehlikeli yer oldu.” Ne kadar yanlış bir cümle. Hâlbuki aile kadın için de, erkek için de, çocuk için de, yaşlı için de, herkes için en korunaklı liman. Bunun tersini söyletecek şekilde 100 tane, 200 tane, 500 tane olaya bakarak şey yapamayız. Ben bunları konuştuğum için kurumun karşısına yazmışlar: “Aile çöptür.” diye. Bunu da söyletmememiz lazım. Burada iktidarıyla muhalefetiyle bütün milletvekillerinin “Bunu nasıl çözeriz, nasıl aileyi geliştiririz?” diye temel bir yaklaşımının olması gerekir.

Bu noktada mesela İstanbul Sözleşmesi’nin aileyi korumak gibi bir kaygısı yok. Birleşmiş Milletler İnsan Hakları Evrensel Beyannamesi’nin aileyi, aile kurumunu korumak gibi bir gayesi var ama İstanbul Sözleşmesi’nin aileyi korumak gibi bir kaygısı yok. Ailede yaşayan -aslında aile de değil, “ev içi” diyor- ev içinde yaşayan kişilerin şiddetten korunmasını sağlamak gibi bir şey. O aile devam etmiş, etmemiş, bununla ilgili bizim kültürümüzün geliştirdiği kurumlar var mı, yok mu, bunlara kimse de bakmıyor. Bunlara ilişkin çalışmaların da olması gerekiyor.

6284’le ilgili de çok söylenecek şeyler vardır ama ben konunun pratiği içinde değilim fakat bir şeye işaret etmek istiyorum. Şimdi, aileyle ilgili 6284’ün hemen başında bir madde var. Şimdi, Medeni Kanunun sanırım 322’nci maddesindeydi “Ailenin onurunu korumakla bütün ailenin fertleri yükümlüdür.” diyor. Bununla ilgili kimin bir değerlendirmesi var? 6284’ün 1’inci maddesinin (c) fıkrası –kanunun amaç, kapsam ve temel ilkelerini şey yaparken temel ilkelerde- diyor ki: “Şiddet mağduru ve şiddet uygulayan için alınan tedbir kararları insan onuruna yaraşır bir şekilde yerine getirilir.” Ben hâkim beye sormak istiyorum, tedbir kararları alınırken, verirken, uygularken insan onuruna uygun bir şekilde mi yerine getiriliyor?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Nasıl cevaplandıracağım ben onu, işte, benim sıkıntım orada zaten.

BAŞKAN – Hâkim Bey, şimdi aranızda konuşmayın, siz devam edin.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Peki.

Burada şunu söylemek istiyorum: Eğer bir ailede bir geçimsizlik varsa, eğer devlette buraya girmek istiyorsa, yardımcı olmak istiyorsa 6284’e getirilen eleştirilerden biri İstanbul Sözleşmesi’nde olanın da ötesine geçerek cezalandırmaya yönelmiş durumda. Cezalandırma değil, “Nasıl olur da biz bu ailenin korunmasına yönelik tedbirleri alalım?” noktasında olması gerekiyor. Yani bununla ilgili bir uzaklaştırma kararı verilirken o kişi muhtemelen her seferinde kesin fail değildir. Yani şiddet faili olacak değil “muhtemel fail” diyor, olmayabilir ama ona yanlış bir müdahale devam edebilecek bir şeyi bitirebilir. Onun için “Efendim, seni uzaklaştırdık hadi git.” Olmaz. Yani onu alırken “Beyefendi, sizi şöyle bir misafir edelim.” dememiz gerekmez mi? Bakın, insanlar öldürülüyor, mahkûm oluyor, ömür boyu hapse mahkûm ediliyor, cinayetten kaç tane adam öldürenler var falan ama biz gidiyoruz cezaevlerine diyoruz ki: “Size insan onuruna aykırı bir davranışta bulunuluyor mu?” Suçu sabit olana, ağır suçlar işlemiş olan kişiye. Ama çok çok daha basit, aile içerisinde tolere edilebilecek bir konuda, daha suç işlemiş de belli olmadan öyle bir şey yapıyoruz ki, o insanın onurunu ayaklar altına alabiliyoruz. O zaman ailenin korunması kanununda o maddenin altına dolduracak düzenlemelerimiz var mı? Ailenin mutluluğunun sağlanması için elverişli bir zemin oluşturacak bir kanuna ihtiyaç var. O maddeler eğer varsa başka kanunlarda da oradakiler de şey yapılsın ama sağlıklı bir ailenin güçlendirilmesi kanununa ihtiyaç olduğunu düşünüyorum.

Söyleyecek çok şeyler var ama ben size bir şey daha söylemek istiyorum. Bunu bir vicdani sorumluluk olarak görüyorum. İstanbul Sözleşmesi bizi sıkıntıya sokuyor. Şöyle: Mesela bu millet vekillerini Meclise göndermiş ve burada tartışılmış 6701 sayılı Kanun konulmuş. Bunları yaparken de ayrımcılıkla mücadelede bahsediliyor, ayrımcılık temelleri olarak da efendim, “Neler olsun?” konuşuluyor, 15 tane madde var. 15 ayrımcılık temeli var. İşte, cinsiyet ayrımcılığı yapılamaz, ırk, dil, din, etnik köken vesaire ayrımcılığı yapılamaz, eyvallah. 2 şey var ki bunlar teklif edilmiş ama milletvekilleri tarafından reddedilmiş. Onlar nedir? Biri cinsel kimlik temelli bir ayrımcılık, diğeri de cinsel yönelim ayrımcılığı. Bunlar 6284’te yok fakat İstanbul Sözleşmesi’nde var. Bizim kuruma da dışarıdan raporlar falan geliyor, onlarda eleştiriler var, bunların da ayrımcılık temelinde olmasına dair. Evet, o zaman bizim bunu görmemiz lazım. Aileyi nasıl koruyacağız? Bu ayrımcılık temelleri nasıl olacak? Şimdi, bu konuda bir alan açılmış durumda ama gittiği yer bizim toplumumuz açısından büyük sıkıntı getiriyor diyebilirim. Şimdi, burada bazı şeyleri belki on seneden, yirmi seneden sonra görüyoruz ama karşılaştığımız manzaraları daha başka ülkelerde görebilmek mümkün. Bakın, 2-3 tane örnek vermek istiyorum. Şimdi, bu İstanbul Sözleşmesi’ni Rusya kabul etmedi, İngiltere de kabul etmedi, Amerika’da da yok. Yani yaşananları söyleyeyim. Şimdi, 2 tane örnek vereceğim Amerika’dan. Biri, karı koca boşanıyorlar, 2 erkek çocukları var, çocukların velayeti kadına veriliyor. Sonra kadın diyor ki: “Benim 2 erkek çocuğum var ama kız çocuğum yok, bu çocuklardan birisi de buna biraz

yatkın, bir hormon tedavisiyle vesaire ben bunun cinsiyetini değiştireceğim.” Şimdi, böyle bir işleme başlayınca buna karşı baba itiraz ediyor ve mahkemeye gediyor. Mahkeme de itirazı reddediyor. Yani kadının, annenin talebiyle... Cinsiyet değişikliğini bir hak olarak gördükleri için yani yanlış bir şey olmadığını düşündükleri için, artık o da olabilir –hukuken- bir insan hakkı olarak değerlendirildiği için böyle bir gidişat oluyor. Bu vahim bir gidiştir, onu söylemek istiyorum.

Bir değeri, bizim toplum olarak, Meclis olarak, yasama olarak tedbirlerimizi almamız lazım. Neden söylüyorum bunu? Aile kanununa bizim “aile” tanımını da sağlıklı bir şekilde koymamız lazım. Şimdi, 2 –ben erkek diyeceğim ama onu da nasıl tanımlayacağım bilmiyorum- erkek beraber yaşıyorlar, çocuk sahibi olmak istiyorlar, bizim de hakkımız var. Nasıl olacak bu? İşte, önce annelerine teklif ettiklerinde anne şakayla diyor ki: “Tamam çocuğu da ben doğururum.” 59 yaşında kadın. Bir müddet sonra “Ya, bu olur mu?” şeyi başlıyor, sonra doktorlara falan da soruyorlar, birisinin kız kardeşinden –evli birisi o da- yumurta alıyorlar, diğerinin de eş olacak, anne olacak kişinin de spermini alıyorlar, onun spermini anneanneye –anneanne mi, babaanne mi ben de karıştırıyorum- 59 yaşındaki kadına yüklüyorlar ve 60 yaşında bu doğumu yapıyor. Şimdi, bunun da fotoğrafını gayet güzel ortaya koyuyorlar. Burada cinsel yönelime, böyle kişilerin evliliğine ilişkin herhangi bir düzenleme olmadığı için boşluktan istifadeyle gelişen bir şey. Bunu bizim milletimizin kabul edecek mi, etmeyecek mi? İstanbul Sözleşmesi’ne bakıyorsunuz, orada diyor ki: Örf, din, kültür, anane, gelenek, bunlara bakmaksızın... Şiddeti önlemek, eyvallah, onlar hiç gerekçe olamaz ama lütfen, bunları Meclisin dikkate alması lazım diyorum. Bunlar diyor ki insan hakları ihlalleri olarak hepimize sorumluluk hâline getiriyor.

BAŞKAN – Başkanım, toparlarsanız.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Bitiriyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Buyurun Vekilim.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Teşekkür ederim.

Değerli Başkanım, değerli arkadaşlar; söylenenlerden çok faydalandık. Benim de söyleyeceklerim var.

Bir kere, burada ben şunu algıladım: 1948’den önce de dünyada hem insanlar yaşıyordu hem de insan hakları vardı. Bu, bu alanda yapılan son evrensel sözleşmedir. Bir kere, BM’nin kendisi adıl olmayan bir kurumdur. Tüm dünya bir yana, 5 ülke bir yana hatta 5 ülkeden 1’inin söylemi ve eylemi bir yana. Bu kurum ve sözleşmelerin çoğu, savaş galiplerinin dayatması neticesinde ortaya konmuştur. Bu toplumun bir medeni geçmişi olduğu olgusunu görmezden gelip işi bir yerden başlatır ve illa da falanlar gibi olacaksınız deyip toplumu adam etmeye kalkarsanız toplumun genleriyle oynamış olursunuz ve defolu bir toplum yapısı ortaya çıkar ve çıktı. Hepimiz de bu defolu yapının ortaya koyduğu olumsuzluklarla uğraşmak durumunda kalırız ve kaldık. Reçetemiz, toplumun yaralarına çare olmak bir yana, yarayı azdırdı. Gelen azgın seli kurduğunuz kumdan setlerle önleyemediniz ve önleyemezsiniz. Toplum “S.O.S” veriyor. Uygur dediğiniz dünya, sorunlar yumağıyla boğuşmaktadır, buna âlem de biz de şahidiz. En çok şiddet, en çok cinayet, en çok uyuşturucu, en çok stres onlardadır. Biz değerlerimizin de ailemizin de değerini biliyoruz, bilmeliyiz. İsveç’te –bu kesin bir olgudur- her 100 kadından 42’si fiziki şiddete uğramaktadır. Çağdaş denen toplumda her 100 kadından 42’si fiziki şiddete uğruyorsa bu topluma hangi yönü gösteriyorsunuz? Değerlerimize dönmek durumundayız. Çağdaş dediğiniz dünya ve onların değerleri kendine demokrat ve çifte standartlıdır. Halkımızı dinleyelim, halkımızı adam etme çabasına düşüp başkalarının şablonuyla halkımızı bir tarafa yönlendirme çabasına düşmeyelim.

Saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Buyurun Filiz Hanım.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben söz söylemekte biraz zorlanacağım ama kurumun adının bence “Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu” olmasına gerek yok diye düşünüyorum. Çünkü bu bir görüş farklılığı değil yani burada bir temsiliyet var ve burası idareden bağımsız olması gereken, gerçekten insan hakları için aslında sorunlarla muhatap olan insanların başvurabileceği bir kurum hatta başvurmaya da gerek yok, resen de yapabileceğiniz şeyler var. Mesela, ben bununla ilgili soru sormak isterdim “Resen yaptığınız neler var?” diye. Ama anladığım kadarıyla bu kurum, aileyi korumak için bir kanun çıkarılmasını istiyor. Şimdi, aile, kanunla korunmaz yani o kanunun adı yanlış zaten, Ailenin Korunmasına Dair Kanun; biz baştan da hep itiraz etmiştik. Orada şiddete uğrayanlar, bireyler... Yani “ailenin korunması” diye bir kanun olmaz. O aileyi korumuyorsunuz, şiddete uğrayan bireyi koruyorsunuz. Aileyi nasıl korursunuz? Tabii, o sizin kendi kafanıza göre olan aile. Benim için illa öyle bir aile olmak zorunda değil, benim için bireyler bağımsız insanlardır, onların kendi özgürlükleri vardır, hakları vardır; insan hakları zaten bu demektir. Ama benim anladığım, daha İslami bir düzen sanıyorum öneriyorsunuz. Olabilir, saygı duyarım, sizin görüşünüzdür ama “Türkiye İnsan Hakları Kurumu” olmaz onun adı, kusura bakmayın, onun adının başka bir şey olması lazım. Bence onu önce bir değiştirmekte fayda var. Ama onun ötesinde, hakikaten sizin dediğiniz tarzda “anne, baba, çocuklar” ya da “anne, baba, çocuklar, büyükanneler, büyükbabalar” gibi aileyi de en güzel, en şahane aile olarak görüyorsanız bunu da korumanızın yolu aslında ne biliyor musunuz? Kadınları en fazla güçlendirmek yani ekonomik eşitsizlikleri kaldırmak, gerçekten “Kadın ve erkek eşittir.” diyerek “eşitlik” kavramını öncelikle kabul edebilmek, çocukları birer birey olarak görebilmek, çocuklara “Höt, zöt, otur aşağı.” demeyen bir eğitim verebilmek. Yani siz bunu kanunla yapamazsınız, bunu Millî Eğitimle yaparsınız, bunu Gençlik ve Spor Bakanlığıyla yaparsınız, bunu parkları ışıklıdırarak Çevre Bakanlığıyla yaparsınız kadınlar da sokakta dolaşabilsin, hayata karışabilsin diye; bunun için kadın bakanlığı kurarsınız, kadınlar nerelerde ayrımcılığa uğruyorlar, ortadan kaldırmaya çalışırsınız. İşte, o zaman gerçekten sizin de o idealinizde olan -faile olduğu gibi- benim de aslında idealimde olan birey gerçekleşebilir. Herkes bunda uzlaşabilir ama siz sadece kendi değerlerinize göre üstelik bir kanun koyarak bir aileyi korumaya çalışıyorsanız bunun maalesef dünyanın hiçbir yerinde bir yolu yok. Yani şeriat hukukunda var mı bilmiyorum çünkü ilgilenmediğim için bilmiyorum, saygısızlık etmek için söylemiyorum ama hakikaten benim bildiğim modern... O da tırnak içerisinde bir laf tabii, “modern” lafını da sevmem ben. Herkesin kendi kültürü vardır, o kültüre göre güzellikler vardır, buna göre yaşam tarzı kurulabilir, eğitim sistemi buna göre kurulabilir ama şiddeti önlemek herkesin, her kültürün görevidir, “Bu bizim kültürümüzde var.” diyerek şiddet uygulanamaz mesela. O sizin dediğiniz İstanbul Sözleşmesi’nin başındaki “örf, gelenek, bilmem ne” dediğiniz şeyin arkasından da gelen şudur: “Bunlara dayanarak, bunlar vesile edilerek şiddet uygulanamaz.”

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN - Bizim kültürümüz zaten o şiddeti reddediyor.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Öyle bir şey yok. “Sizin kültürünüz, benim kültürüm” deme, biz bu memlekette yaşamıyor muyuz?

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Yani bizim medeniyetimiz şiddeti asla kabul etmez, bunlar patolojik vakalardır.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) - Neden bu kadar artan oranda oluyor o zaman?

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Ha, bunu konuşmak lazım.

BAŞKAN – Başkanım, Filiz Hanım bitirsin.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bu kurum gerçekten o zaman sağlıklı çünkü kimse buraya başvuramaz. Yani “Bizim kültürümüz bunu reddeder.” diyen bir kurum başkanlığına affedersiniz hangi insan hakkı ihlal edilen insan başvurabilir? İşte, LGBT’lileri siz kabul etmeyebilirsiniz ama onları kâğıda yazmamakla ya da “Onlar yoktur.” demekle yok olmuyorlar. Yani onların varlığını kabul etmek zorundasınız. Siz kendinize göre başka düşüncelere sahip olabilirsiniz ama bir İnsan Hakları Kurumu her insanın, her bireyin hakkına saygı duyar. “Sizin medeniyetiniz” ne? Biz başka bir medeniyette mi yaşıyoruz? Ben 60 yaşına geldim, bu ülkede yaşıyorum. Bu ülkenin topraklarında doğdum, büyüdüm ben, bu ülkeyi severek yaşıyorum ve sizin dediğiniz gibi bir aile kurmadım belki ben ama benim oğlum her türlü yaşlıya yardım eder, her insana saygı gösterir, büyüklerine gider hasta bakıcılık da yapar, hayvanları da sever, insanları da sever.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Çok güzel ama bakın, bir şey söyleyeyim ben size...

BAŞKAN – Başkanım, Filiz Hanım toparlasın, sonra siz cevap verirsiniz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Hangi standartla yaşayacağız? Böyle bir standart yok, kusura bakmayın. Dediğim gibi, ben kurum başkanı olmazdım, bu kurumda da çalışmazdım.

RTÜK’e sadece bir sorum var, onunla ilgili de bir notum olacaktı, kusura bakmayın. Siz aldığınız başvuruların ne kadarı kadına yönelik şiddet ve ayrımcılıkla ilgili? Bu başvuruları nasıl değerlendiriyorsunuz? Bunların önlenmesiyle ilgili neler yapıyorsunuz? Bir de mesela toplumsal cinsiyet eşitliğine aykırı ya da “Kadınlara yönelik ayrımcılık var.” diye bu gerekçeyle denetlediğiniz, yaptırım uyguladığınız yayın sayısı nedir? Bununla ilgili örnek verebilir misiniz? Bunlar tüm incelemelerin yüzde kaçını oluşturuyor? Çünkü CHP RTÜK üyesi Faruk Bildirici mesela “Geçen yıl verilen 1.183 cezanın sadece 19’u toplumsal cinsiyet eşitliğine ters, kadınlara yönelik baskıları teşvik eden, şiddeti özendiren, kanıksatan programlarla ilgili.” diyor, 1.183’ün 19’u. Bir de şöyle bir iddiası var: RTÜK Başkanı Ebubekir Şahin’in nisan ayında hazırlanmış bir ihlal raporunu aylarca bekletip Emine Bulut cinayeti ertesinde gelen tepkiler üzerine kurul gündemine getirdiğini, genelde bu ihlallerin, bu raporların üst kuruldan gizlendiğini ve çeşitli kanallarda cinsiyet eşitsizliği, kadına karşı şiddet içeren dizi ve programlarla ilgili raporların işleme konulmadığını söylüyor. Bununla ilgili ben de bilginizi rica edeceğim.

Sunumlar için de her şeye rağmen teşekkür ederim.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Sayın Başkanım, bana söz düşerse bir iki cümle bir şey söylemek istiyorum.

BAŞKAN – Tamam, toparlayacağız, karşılıklı olmasın.

Buyurun siz cevap verin.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI - Öncelikle raporlar düzenlendikten sonra üst kurulun takdirinde yani gündeme alınıp alınmaması, bizim daire olarak yetkimizin dışında bir konu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “RTÜK’e gitmiyormuş.” diyor da...

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI - Yani o artık kurulun takdirinde olan bir durum yani kendi aralarında üst kurul üyelerimizin görüşüp de çözebilecekleri bir konu.

Diğer hususlarda... Sunumumda da vardı, bugün şiddeti özendirici yayınlarla ilgili 44 tane, yine, kadına yönelik şiddetle ilgili 44 tane ceza uygulandı. Yalnız, ceza Faruk Bildirici Bey’in belirttiği üzere 1.183 tane cezanın çoğunluğu radyo ve televizyonlarda yayınlanan bitkisel gıda takviyesi, cinsel ürün

veya kamuoyunu yanıltıcı reklam yayınlarıyla ilgilidir. O nedenle belki az gibi görünebilir ama bugüne kadar somut pek çok diziyle... Daha geçen hafta mesela biz Çukur dizisine idari para cezası müeyyidesi uyguladık.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben sadece rakamları söyledim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Çukur dizisi kaç senedir yayında?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI - Bu üçüncü sezonu.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - İlk defa mı bu ceza veriliyor?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI - 6'ncı kez ceza aldı efendim.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Peki, ceza almasına rağmen bu iğrenç dizi neden hâlâ televizyonlarda milleti zehirliyor?

Söz alabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Sayın Başkan, değerli milletvekilleri, çok saygıdeğer misafirlerimiz; bir kere, ben de bazı konularda katılmasam da sunumlar için teşekkür ederim.

Aileden bahsettik, çok doğru bir şekilde bence temas ettiniz. Ailenin biz neyini bıraktık ki son on yedi sene de? Aile diyoruz, güzel fakat bu aileye dinamiti koyan bir numaralı sebep olarak ben RTÜK'ü görüyorum şu anda. Bu televizyonlarda evlendirme programları diye bir rezillik var. Aile mi kalır bu evlendirme programını seyrederek? Ne kadar insan seyrediyor bu evlendirme programlarını? Siz bunların herhangi birine herhangi bir müeyyide uyguladınız mı? Neden bunlar hâlâ televizyonlarda?

Bunun dışında, diziler... Çok güzel, sigarayı bulutluyoruz, içkiyi bulutluyoruz, peki. Herkesin belinde çifte silah, millet birbirini öldürmek için yarışıyor, kadınlar dayak yemekten helak oldu dizilerde. Bunlara ne diyeceğiz? Bravo, tebrik ederim, Çukur'a üç sene sonra 6'ncı cezayı vermişsiniz, Çukur'un umurunda bile değil. Onun gelirinin yanında verdiğiniz ceza umurunda bile değil. Bu mudur yani idare etmek böyle bir kurumu, böyle bir sektörü?

Şimdi, burada, bu televizyon dizileri, evlendirme programları, şunlar, bunlar şiddeti gösteriyor, öğretiyor bir yandan da. Biz bunlarla hiçbir yere gidemeyiz. Biz şiddetin sonuna gelmişiz, şiddeti nasıl engelleriz, durdururuz diye çareler üretmeye çalışıyoruz, kanun çıkarmışız. İstanbul Sözleşmesi için diyorsunuz ki: “Örf ve âdetimize uymuyor.” Uymayan tarafları vardır. Bunu ilk imzalayan ülkelerden de biriyiz bildiğim kadarıyla, yanlış mı söylüyorum?

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL - Evet, 2011'de Türkiye imzaladı.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Şimdi, en baştan, daha bu işler başlamadan, çocuk yaşta, genç yaşta... Bunlar bizim vatandaşlarımız, hepsi bizim yaşa bakmaksızın vatandaşlarımız, şiddetli aklına getirmemesi için neler yapmalıyız? Biz bunları neden tartışmıyoruz?

Ayrıca Filiz Hanım çok doğru bir konuya temas etti, aile yaşarken kimin aklına kanun gelir Allah aşkınıza? Kanunlar aileyi tanzim etmez ki. Ben çok mutlu, çok güzel, çok geniş bir ailede büyüdüm, şimdi de kendi ailemi kurdum, devam ettirmeye çalışıyorum. Yani acaba kanun ne hükmetmiş, ona göre ailemi tanzim edeyim diye mi düşüneceğim, böyle bir şey olabilir mi? Bizim binlerce yıllık –hamdolsun- geleneklerimiz neticesinde süzüle süzüle bir aile yapımız oluşmuş, biz bu aile yapısından hiçbir şey bırakmadık. Bakın, ben bir Anadolu şehrinin milletvekiliyim, Erzurum Milletvekiliyim. Güya Erzurum bu hasletleri en yüksek yaşayan şehirlerden biridir, emin olun, içler acısı durumlarla karşı karşıya kalıyoruz. Hakikaten kendimize çekidüzen verelim yani “Kanunun orası bozuk, burası bozuk.”un çok

ötesinde bir sorunla karşı karşıyayız, çok ciddi bir sosyal trajediyle, faciayla karşı karşıyayız ve burada bugün biraz önce şu gayriciddi sunum raporunu gördüm, son derece gayriciddi, bunu da belirtmek isterim. Böyle bir sunum daha hiçbir komisyonda görmedim, sunumunuzun sözlü tarafı güzeldi, siz kendinizce yaptınız fakat şöyle bir dosyayı vermek Komisyona hakarettir diye düşünüyorum. Yılda 900 saat okulda vakit geçirirken bir çocuk 1.200 saat de – gözüme çarptı- televizyon başında vakit geçiriyormuş. İşte, burada sizin sorumluluğunuzun çok büyük olduğunu kendiniz yazmışsınız. Bu televizyonların bu gayriciddi, bu sorumsuz yayınları devam ettikçe hiçbir kanun bu toplumu düzeltmeye yetmez, gücü yetmez. Bunları söylemek istedim.

Hiç olmazsa, hiçbir şey yapamıyorsanız şu eski naif Türk filmlerini tekrar yayınlayın da insanlar aile yaşantısı, sosyal münasebetler nedir, bir tekrar görsünler ki gençler buna çok meraklı, gençler kendi çabalarıyla bu filmleri bulup seyrediyorlar, belki de ihtiyaç duydukları için bile seyrediyor olabilirler.

Tekrar ediyorum: Ben rica etmiştim en başta bu Komisyon kurulduğunda RTÜK muhakkak çağırılın diye fakat görüyorum ki RTÜK'ün bu konuda hiçbir çabası yok. Gereksiz, soruna hiç merhem olmayacak cezalar vererek kendilerince bu işe bir merhem olduklarını zannediyorlar, bence hiçbir faydası yok.

Çok teşekkür ederim.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sayın Başkan, sadece yasaklamayı ben en azından bu Komisyonun üyesi olarak ifade özgürlüğü açısından da doğru bulmadığımı yani dizi yasaklamakla bu işin çözülemeyeceği düşüncemi ifade etmek istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, tabii, geldiğimiz noktada RTÜK'ün tabii ki bir kanuni düzenlemesi var, bir kurum yani sadece bir kurumu günah keçisi ilan etmek çözüm değil. Mutlaka onlar da kendi yönetmeliklerinde ne düzenlendiyse ve kanunla onlara ne yetki verildiyse onu kullanırlar ve o çerçevede toplanırlar, o çerçevede karar verirler. Mesela “Çukur dizisi 3 dönemdir yayınlanıyor.” dendi bu konuda oluşmuş bir hassasiyetle. “Çukur dizisi yayından kaldırılın.” Böyle bir cezai müeyyide var mı, RTÜK'ün yetkisi var mı?

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI - Hayır, yok efendim.

BAŞKAN – Bildiğim kadarıyla yok. Şu durumda biz RTÜK'ü de suçlayamayız. Aslında ben RTÜK Başkanının bizzat kendisiyle görüştüm, ziyaret ettim nasıl bir yayın politikaları var diye çünkü hepimizin evladı var, hepimiz çocuk yetiştiriyoruz. Bu noktada herkesin ciddi bir hassasiyeti var ama gittiğimiz nokta itibarıyla biz şu yayını yasaklayalım veya işte, Facebook'u kapatalım, Twitter'ı kapatalım, böyle bir dünya yok maalesef. Devletin kurumları belli noktalarda kontrol uyguluyor. Ne yapıyor? Cezai müeyyide olarak para cezası kesiyor, kanal onu ödüyor ve yoluna devam ediyor. Yani yasakladığınız zaman da yasakçı oluyorsunuz.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Ama bir erkeği evinden yollamayı biliyor devlet, bir diziyi mi kaldıramayacak?

BAŞKAN – Onu tartışıyoruz yollansın mı, yollanmasın mı.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL - Bana söz düşerse iki dakika bir şeyi ifade etmek istiyorum Başkanım.

BAŞKAN – Şimdi, buyurun Dursun Bey, size söz verelim.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Değerli Başkanım, çok kıymetli Komisyon üyeleri; çok da uzatmadan söyleyeceğim. Ben kendi açımdan söylüyorum, ben bir yargı mensubuyum, yargıyı temsil eden bir adamım, uygulamanın içerisinde olan bir hâkimim, otuz beş yıllık hâkimim ben. Biz buraya çağırıldığımız zaman, Sayın Başkan bizi davet ettiği zaman “Uygulamayla

ilgili ne problemler var, ben bunları zevkle ifade ederim.” diye sevine sevine geldim. İnanın, bütün samimiyetle söylüyorum, hiçbir şeyin güdümü altında filan gelmiş değilim ben buraya. Özellikle sayın milletvekilleri, ben bir tablo ortaya koymak, öyle bir düşünceyle zinhar gelmedim yani. Ben uygulamada gördüğüm şeyleri anlatmak için geldim.

Ben şuna da karşı değilim ya, böyle bir şey olur mu: “Kadına yönelik şiddeti savunan bir hâkim...” Dünyada böyle bir şey olur mu? Asla öyle bir şey savunmam ama bir şeyi ifade edemedim, ben öyle anladım yani “Kendimi anlatamadım.” diye düşündüm: Ya, kimler uzaklaştırılacak, kimler uzaklaştırılmadan yasanın diğer maddeleriyle ıslah edilecek, onu bir ayırın, sadece o ayrılabilsin diye onu şey yaptım ama şimdi dövmüş, dövme tehlikesi var, at tabii onu. Hâkim de ona sahip çıkmaz, kimse de ona sahip çıkmaz. Zaten devletin amacı çağdaş düzeyde aileyi korumak, aile içi şiddeti önlemektir. Dünyanın her yerinde olan bir şey bu. Ona kim karşı çıkar, ben asla öyle bir şeye karşı çıkmam. Sadece şunu demek istedim: Ya, bir ayırım yapalım. Kimler uzaklaştırılacak? Yani Anayasa’nın 10’uncu maddesine bağlı kalabilmemiz için kimler uzaklaştırılmadan “Şu, şu, şu müeyyidelerle karşı karşıyasın, bunları yerine getirmedğin zaman şu cezalarla karşı karşıya kalırsın.” diyeceğimiz kişileri biraz ayırılım diye, o noktayı vurgulamak istedim ama lafları çok mu dolandırdım, çok mu anlaşılmadı, onu anlayamadım.

BAŞKAN – Yok, estağfurullah, teşekkür ediyoruz.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Vallahi, billahi, ben kimsenin güdümü altında, bir fikri, bir düşünceyi... Ya, ben yargıcım.

BAŞKAN – Yok, öyle anlaşıldığını zannetmiyorum.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Benim öyle şeylerim olmaz ki, yargıcım ben.

BAŞKAN – Hâkim Bey, burada herkes fikrini ifade eder, burası demokratik bir ortam.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ben öyle bir yerin bahçesi olsam -otuz beş yıllık hâkimim- şimdiye kadar Yargıtay Başkanı olurum ben ya.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Sizin kendi duruşunuz yeter Hâkim Bey, kimsenin duruşuna gerek yok.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Ben siyasetle hiç uğraşmamış bir adam olduğum için otuz beş yıldır orta yerde duran, dimdik duran bir hâkimim, vicdanıyla hareket eden, onu söyleyeyim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz Hâkim Bey.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Yok, estağfurullah.

ANKARA 4. AİLE MAHKEMESİ HÂKİMİ DURSUN GENEL – Onun için sizin düşüncelerinizi değiştirmek isterim, bana o bakış açısıyla bakmanızı da asla istemem.

Bir de şu TRT’nin şeyi, onunla ilgili ufacak bir sorunun var. Ben TRT’de de üç yıl program yaptım, TRT int’in olduğu dönemle “Kadına Dair” diye bir programı üç yıl yaptım ben, uluslararası yapan bir yerde katıldım filan. 16’ncı maddede açıkça hüküm var “TRT organize olarak çalışacak kurumlarla.” diyor, yasa öyle diyor. Ya, ne yapıyor TRT Allah aşkına? Ya, kardeşim, biz ataerkil aile yapısı çok olan bir toplumuz, bunu unutmayın. Bizim halkımızın yüzde 55’inin üzeri ataerkil bir yapıya sahiptir. Bu yasa köylerde uygulanıyor mu? Köyde kim karısını dövdü diye koca uzaklaştırılıyor? 1998 senesinde 4320 sayılı Yasa yürürlüğe girdi, ilk defa gündeme geldi kadına dair şiddet. Ondan önce ne oluyor? Ben Kayseriliyim, Pınarbaşı’nın bir köyündenim. Bizim köyde herkes karısını dövüyordu ama yasa yoktu ama şimdi yasa yürürlüğe girdi. 4320 yeterli olmadı. Sayın Fatma Şahin Aile Bakanıken bizi bir otelde topladı “Ne yapalım?” filan, anlattık, anlattık ama 6284 sayılı Yasa da freni boşalmış kamyon

gibi, aşağı iner gibi filan, pat dedi çıktı. Ben bunları söyleme hakkına, haddine de sahip değilim yani bir yargıç olarak ama şuraya ilk kararı verecek hâkime delil toplama hakkı verme acele mevattan olduğu için. Bunu üstüne basa basa söylüyorum. İtiraz edildiği zaman itirazı kontrol edecek hâkime bir haftalık delil toplama hakkı ver, suistimale uğramasın. Döveni cehenneme at –amiyane tabirle- ben onun için bir şey demiyorum, şiddet uygulayan için ama şiddet uygulamadığı hâlde bunu suistimal edenin de önüne bir şekilde geçilmesi lazım. Biz uygulamada bunlarla karşılaştığımız için mecbur kaldım bunları söylemeye.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Hâkim Bey, konuyu anladık. Teşekkür ediyorum.

Başka konuşmak, söz almak isteyen?

Buyurun.

RTÜK İZLEME VE DEĞERLENDİRME DAİRESİ BAŞKAN YARDIMCISI MURAT ELLİALTI – Bu evlendirme programlarından bahsedilmişti. Efendim, 28 Nisan 2017’de kanun hükmünde kararnameyle bu tarz programlara verilen cezalar ağırlaştırıldı ve son iki yıldır hiçbir kanalda evlendirme programı yoktur, şu anda da yok. Yani baktığınızda, yemek programları ve benzerleri vardır ama evlendirme programları iki yıldır yayınlanmıyor.

Onun dışında da, eski Türk filmlerinin yayınlanmasından bahsedilmişti. Evet, bu bizim sorumluluğumuzda değil ama bazen biz bu konuda yönlendirmede bulunuyoruz. Örneğin, pazartesi Show TV her ne kadar Çukur’u yayınlasa da dün akşam da Neşeli Günler, Münir Özkul ve Adile Naşit’in filmini yayınlamıştı. Burada farklı tercihler var, izleyiciler tercih edebiliyorlar yani.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Ben katılım gösteren herkese çok teşekkür ediyorum.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Ben söz almak istiyordum ama.

BAŞKAN – O zaman kısa bir söz verelim.

Buyurun.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Şimdi, tabii, öncelikle ben Sayın Vekilimize, Filiz Hanım’a şunu söyleyeyim: “Hangi medeniyet?” deyince ben Anadolu medeniyetinden bahsediyorum. Bu topraklarda olmayan şeyleri yani şimdiye kadar olmayan şeyleri yeni görüyoruz, ondan bahsediyorum ama bu Anadolu medeniyetinde son yaşanan krizler yoktu. Bunu bir söylemek istedim.

İkincisi “Ailenin mutluluğuyla ilgili bir kanun olur mu?” meselesi. Yani ailenin korunmasından bahsettik. Şimdi, bir şeyler önemli olduğu zaman bundan kastım şu: Bazı şeyleri önemsiyorsunuz. Mesela, ailenin korunması veya 6284’ü aslında Ceza Kanunu varken “Yetmez.” dediniz, özellikle koydunuz. Niye? Çünkü o yetmedi diye şey yaptınız, artık kadın cinayetleri önemsendiği için. O zaman bunu yaparken dengeyi de koymak lazım. Yani bunu aileyi dağıtacak şekilde değil. O zaman başlığında çok isabetli bir şekilde “Ailenin korunması” denmiş ama altı doldurulmamış. Orada söylemek istediğim, ailenin korunmasında bütün kurumların sorumluluğu var. Bakın, RTÜK’ün vermiş olduğu müeyyidelerin yetersiz olduğundan bahsettik. Yani eğitimde de aynı şeydir, Milli Eğitimde de, başka yerlerde de. O zaman onları takviye edecek maddeleri de eklememiz lazım kanuna, onu söylemeye çalışıyorum. Bunun adına siz “mutluluğu” deyin “güçlendirilmesi” deyin, daha başka bir şey söyleyin ama oraya bir takviye gerektiğini hissettirmeye çalışıyorum.

Son olarak şunu söyleyeyim: Bir kadının hakları ile aile çelişmez, birbirini koruyan, geliştiren iki kavramdan bahsediyoruz. Ben sonradan Müslüman olmuş, Batı'dan sonra ülkemize gelmiş kalan biriyle bu İstanbul Sözleşmesi'ni konuşmak istedim, Batı'yı çok iyi bilen birisi sorduğumda bana söylediği şey şu: “Bu İstanbul Sözleşmesi sağlıksız erkekler için çıkarılmış bir sözleşmedir fakat nasıl bir bahçede, toprakta ekine, bitkiye, çiçeğe zarar vermesin diye siz kimyasal ilaçlar atarsanız her şeyi birden yok edersiniz, sonra toprak da kalmaz. Bugün Batı'da erkek de kalmamaya başladı.” gibi bir tabir kullandı. Biz güçlü bir aile istiyorsak güçlü erkeklerin de olması lazım, güçlü kadınların da olması lazım, kadınların statüsünün daha da yükseltilmesi lazım, buna hiç itiraz yok. Yani zerre kadar bu toplumda... Bakın, Meclis niye birlikte karar çıkardı burada, ilk o imzaladı? Çünkü herkes kadına yönelik şiddete karşıydı ve onun için, teşekkür ediyoruz, güzel bir şey yapılmaya çalışıldı ama iyi niyetin arasında fark edilmeyen bazı şeyler oldu. Bir başkasının dediği şey oydu yani bu aslında tedavi için verilen ama yan etkileri olan bir ilaç oldu, o da yan etkileri var, bunlara dikkat edilmesi gerekiyor. Bunu nasıl çözeriz, hepimizin birlikte düşünmesi gerekiyor.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum katılımcılara.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben de bir cümleyle bir cevap vermek isterim.

Bu İstanbul Sözleşmesi'nin hastalıklı erkekler için çıkarıldığını söylediniz.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Ben söylemedim “Böyle bir tabir oldu.” dedim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Arkadaşınız öyle demiş, belli ki siz de buna katılıyorsunuz ki burada bizimle, bu heyetle paylaşma gereği duydunuz. E, zaten bizim de sorunumuz hastalıklı zihniyete sahip erkekler. Hasta olmayan, şiddete başvurmayan kişiye İstanbul Sözleşmesi'nin bir yaptırımı yok. Hasta olan, hakikaten... Size göre tabii, ben “hasta” demiyorum, hani “hastalıklı zihniyete sahip erkekler için” dedğiniz için bu ifadeyi kullanıyorum.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Yani şimdi şöyle: Bir uyuşturucu kullanıyorsanız, şiddet yapıyorsanız...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Efendim, burada bizim savunduğumuz, bu İstanbul Sözleşmesi'yle korumak istediğimiz şey aile içinde kadına şiddet. Biz şiddeti önlemeye çalışıyoruz. Nereden ne şekilde gelirse gelsin, ister sağlıklı, ister sağlıksız bir zihniyetle, biz şiddet uygulamasında bulunana karşı bu müeyyideleri uyguluyoruz, burasıyla ilgileniyoruz.

İki, aile... Aile hepimiz için önemli bir şey. Kadın, ailenin bir ferdi fakat birey olarak şiddete bakış açımız ile aileye bakış açımız birbirinden ayrı, karıştırılmamalı. Aile elbette korunması gereken bir değer ve önemli ama bizim burada korumaya çalıştığımız, kadına şiddetin önlenmesi. Yani bunların ikisini birbirinden ayırmamız gerekiyor. Kadın aile içerisinde şiddet görmesine rağmen onu bireyden çıkarıp, sadece aile kavramıyla değerlendirip aileyi korumak için şiddete göz yummaksa bahsettiğiniz şey...

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Hayır, hayır, öyle bir şey söylemiyorum ben.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – ... o zaman bu KEFEK yani Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun tam da mevcut görevi bu. Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonundayız, kadını ve erkeği eşit, özgür birey yapma yolunda çaba harcıyoruz ve biz önce onu ikinci sınıf gören, şiddeti hakmış gibi üzerinde uygulayanlara karşı bir eşitlik mücadelesi veriyoruz ilk başta. Bu eşitlik mücadelesiyle son bulacak bir şeydir şiddet. Onun için de, bahsettiğiniz gibi, her şeyde, hayatın her alanında, ta çocukluğundan, doğduğu andan aileye sorumluluklar düşüyor, sonra eğitim kurumlarımıza düşüyor elbette, sıfır

yaştan bu olgunluğa erinceye kadar vereceğimiz, yaşamın her türlü anı içerisinde eşit bir birey olarak bakmakla başlamamız lazım. Bunun için de bütün yasaları, evet, buna göre düzenlemek lazım. Örneğin Milli Eğitim mevzuatında, her aşamasında eğitimin kadın erkek fırsat eşitliği, cinsiyet ayrımcılığı çok altını çizerek, ders olarak okutulmalıdır mesela.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – Doğru.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Her aşamada, buna ilişkin müfredatlar dışında, askerlikte buna ilişkin eğitimler verilmelidir gibi. Sonra, ekonomik bağımsızlığı kadının çok önemlidir. İstihdam, buna göre yasalar düzenlenmelidir, istihdam sağlayan, ekonomik bağımsızlığını ya da özgürlüğünü sağlayacak gibi. O yüzden, benim de burada naçizane altını çizmek istediğim konu şu: Birey ve aile yani bireye şiddet ile ailenin korunması kavramlarının birbirinden ayrı ve elbette her ikisinin de çok önemli olduğudur.

Teşekkür ederim.

TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU BAŞKANI SÜLEYMAN ARSLAN – İkisinin de çok önemli olduğu noktasında ittifak hâlindeyiz ama birbirini şey yapmaz. Eğer biz güçlü aileyi korursak kadına şiddeti kaldırırız diyorum, hedef bu.

Bir şeyi bilgi olarak vermek istiyorum sadece, soruldu. “Bizim kurumun vermiş olduğu kararlarla ilgili bilgi” dendi, bir kararı bilgi olsun diye, buraya tutanağa da girsin istiyorum o da şudur: Bir yayınevi bir işe alım ilanı vermiş. O ilanda diyor ki: “Türbanlı bayanların ve erkeklerin müracaatı kabul edilmeyecektir, başvurmasın.” Şimdi, biz burada Kurul olarak bir ayrımcılık tespit ettik, hem kadına hem erkeğe burada bir ayrımcılık olduğunu değerlendirdik ve hem iş ilanını veren firmaya hem de onu yayınlayan internet sitesine para cezası kestik, bunu söylemek istedim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Ben de teşekkür ediyorum herkese.

Burada herkes fikrini tabii ki açıkça ifade edecek, demokrasinin gereği bu. Her konuda aynı şeyleri düşünmek zorunda değiliz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Elbette, onun için var.

BAŞKAN – Tabii ki Meclis çatısı altında herkes, buraya gelen hem katılımcılar hem vekillerimiz fikirlerini ifade ederler ve açıkça, net bir şekilde tartışılır. İnşallah doğru adımların atılmasına da dolayısıyla vesile olmuş oluruz.

Çok teşekkür ediyorum ben.

Kapanma Saati: 17.15

